Bilten

KLUBA KOROŠCEV

Ljubljana

Milan Vogel, odgovorni urednik

Biltenu na pot

Kakor koli že, bilten je pred vami takšen, kot je. Želeli smo, da bi bil bogatejši, bolj pester, da bi odražal več tega, kako ste vživeti v klub, s čim ste zadovoljni in česa pogrešate. Toda ustne obljube in želje so prazne, če niso tudi vržene na papir.

Tako smo za objavo poleg dveh uvodničarjev – predsednika kluba Janka Araha in klubovega ne le prek soproge Štefke povezanega prijatelja Milana Kučana – pripravili nekaj besed o namenu našega kluba in njegovi dejavnosti v zadnjih petih letih. Posebno pozornost smo namenili obema koroškima ustanovama, brez katerih nismo mogli mi in brez njiju ne bodo mogli tudi naslednji rodovi: ravenski gimnaziji in obnovi Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika. Ponujamo vam pregled kulturnega dogajanja na Koroškem, kakor ga je videl Blaž Prapótnik. Nekaj Koroščev s te in one strani meje je v letošnjem ali lanskem letu prejelo najvišje slovenske nagrade, česar nikakor ne moremo prezreti. Zato objavljamo izredno aktualen govor letošnjega dobitnika Prešernove nagrade za literarni opus Florjana Lipuša in posebej za nas napisani esej najboljšega esejista lanskega leta in za Rožančevo nagrado izbranega Vinka Ošlaka. V literarnem delu prozi Marjana Kolarja dodajamo še dve pesmi v vodstvu kluba močno aktivnega Draga Kompana (literarnih prispevkov bi bilo lahko še več, če nam bi jih poslali, ne pa jih sramežljivo skrivali po predalih). Zapis o Prežihovi ustanovi, katere soustanovitelj je bil tudi naš klub, je prispeval prvi predsednik našega kluba in ustanove Stane Virtič. Malo smo posegli tudi nazaj in objavljamo zapis o izidu zgoščenke partizanskih in sovdaških pesmi Ob tabornem ognju Koroškega akademskega okteta, ki jih je iz svojega arhiva izdala Založba kaset in plošč RTV Slovenije, iz lastnega arhiva pa smo potegnili scenarij za brucovanje Kluba koroških študentov pred tridesetimi leti, 11. januarja 1974 na Rožniku. Spominjamo se tudi tistih, ki so dosedaj delovali ali še delujejov vodstvu kluba.

Upam, da bo vsakdo našel kaj branja zase in že zdaj razmislil, kaj bo k pestrosti vsebine sam prispeval – če ne prej, pa čez pet let.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

ISSN 1581-873X

Bilten Kluba Koroščev Ljubljana
Klub Koroščev Ljubljana, 2004

Vsebina

Janko Arah	Naših deset	5
Milan Kučan	Koroški značaj je kovala narava	6
Renata Picej	Kako smo nastajali in kaj smo	8
Drago Vobovnik	Drugo petletje Kluba Koroščev Ljubljana	14
Blaž Prapótnik	Zasebna zbirka kulturnih dogodkov na Koroškem	36
Janez Mrdavšič	Iz nicin v luč slovenske kulture, Ravenska gimnazija in njeni maturanti.	41
Majda Kotnik-Vrečko	Udobnejše domovanje, Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika v prenovljenih prostorih ravenskega gradu	46
Florjan Lipuš	Z jezikom bomo ali ne bomo	48
Vinko Ošlak	Slovenski kulturni prostor ob vstopu Slovenije v EU	51
Marjan Kolar	Zelene besede	54
Drago Kompan	Dve pesmi	56
Drago Vobovnik	Še so med nami s pesmijo	58
Stane Virtič	Pomagajmo današnjim samorastnikom	60
Milan Vogel	Naše carstvo vejko je	62
	Dosedanji člani organov Kluba Koroščev Ljubljana	71
	Kaj je dobro vedeti	72

Predsednik mag. Janko Arah

Naših deset let

Polnih deset let plodnega delovanja Kluba Koroščev Ljubljana je poteklo že 2. decembra lani, po sklepu upravnega in nadzornega odbora pa bomo desetletnico slovesno proslavili na letošnjem že enajstem koroškem večeru s plesom, ki bo po tradiciji tudi tokrat drugo soboto v mesecu marcu (13. marca 2004) v hotelu Slon v Ljubljani.

Pred vami je šesti, doslej najobsežnejši bilten našega kluba, v katerem so navedene klubske aktivnosti v zadnjih petih letih (prvo petletko smo podrobneje prikazali v našem prvem biltenu, ki smo ga izdali 1999. leta). Bile so pestre in odražajo ideje posameznih članov, ki neumorno že desetletje bogatijo naša strokovna, športna, kulturna in družabna srečanja. Poleg zgodovinskih podatkov so v biltenu navedeni tudi vsi člani organov, to je upravnega in nadzornega odbora ter disciplinske komisije, ki so bili izvoljeni v dosedanjih treh mandatih in ki so v največji meri zaslužni, da je v klubu dejavnih že kar polovico od njegovih 400 članov. Ne nazadnje potrjujejo to ugotovitev tudi pisni in slikovni prispevki, prikazani v tem društvenem glasilu. Prepričan sem, da bo pričujoči bilten spodbudil še druge v Ljubljani živeče Korošce, da se nam bodo pridružili in svojo pripadnost ožji domovini formalizirali v društvu, v katerem se zaradi ljubezni do matične Koroške združujemo tako Korošci kot prijatelji Koroške.

Vsem, ki ste s svojo aktivnostjo ali pa vsaj s svojo prisotnostjo na „okroglih mizah“ in drugih društvenih akcijah prispevali k pestri preteklosti našega kluba, še posebej vsem dosedanjim društvenim funkcionarjem, najlepša hvala, z željo, da bi bila paleta klubskih dogajanj v naslednjih desetih letih še bogatejša.

Ljubljana, 7. februarja 2004

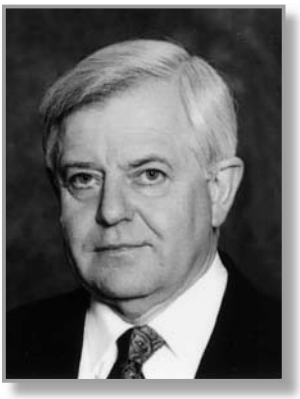

Milan Kučan

Koroški značaj je kovala narava

Nekako samo po sebi se mi je v študentskih letih zdelo, da smo se študenti družili tudi po svojem pokrajinskem izvoru, celo po pripadnosti srednjim šolam, ki smo jih končali. Najbrž je bilo to tudi povsem naravno iskanje svojega mesta v nam takrat še vendarle tuji Ljubljani, ki smo jo poprej poznali le iz redkih obiskov prestolnice, predvsem osrednjih kulturnih hramov, ki jih je Slovenija gostila v Ljubljani. Bil je to morda tudi način medsebojne krepitve samozavesti in poudarjanja, da tudi mi iz province premoremo nekaj, na kar je mogoče in vredno biti ponosen. Pa naj je šlo za poseben vidik slovenske zgodovine, ki se je odigravala v naših pokrajinah, za posebnosti slovenske kulture, ki se je bolj kot drugje razvila prav pri nas doma, za značilnosti gospodarskega razvoja, krajinske značilnosti ali tudi narečja.

Morda so glede tega povezovanja, ki se je znalo razviti v prav bogato kulturno, športno, politično in družabno vsebino naših druženj, bili najbolj prikrajšani prav naši kolegi iz Ljubljane, Ljubljančani. Oni so bili v mestu naše univerze doma, drugače so se v njem počutili, občutka tujstva, ki je bil pri nas zlasti v prvih letih tako izrazit, pri njih ni bilo. Pa prav zaradi tega tudi ne občutka oziroma potrebe, da se posebej povežejo ne.

V tem našem povezovanju oziroma združevanju v pokrajinske študentske klube, od katerih so nekateri imeli že dolgo tradicijo, na primer Klub prekmurskih akademikov že izza lepega števila let pred drugo svetovno vojno, pa so imeli nek prav poseben mik, nekakšen morda tudi romantično domovinski pridih, študenti doma iz Koroških dolin Drave, Mislinje in Meže ter študenti s Primorske, doma od Soče in morja sem proti Postojni in notranjskim gozdovom.

Rad in veliko sem se družil z njimi in moja trdna prijateljstva so se spletla s prenekaterimi od njih, pa tudi moje življenje se je usodno zavrtelo prav med mejniki, ki so se postavljali v tistih letih in v tem nadvse prijateljskem razpoloženju. Premišljeval sem že takrat o tem posebnem vzdušju, o tej trdni veri v moč in nujo druženja, ki mu tudi menjave rodov niso mogle do živega, premišljeval o tem, kje so razlogi za to pripadanje, ki je bilo vendarle nekaj posebnega tudi v razmerju do nas iz drugih slovenskih pokrajin. Morda je to posebna zgodovina ljudi iz teh krajev, dolgoletna borba za svojo slovenskost, za slovensko besedo in od tod ta občutek, da en sam človek ne zmore veliko, skupnost pa veliko več kot zgolj seštevek posameznikov v njej. Morda je bila to tudi ljubezen do petja, do slovenske narodne pesmi, ki je Korošcem in Primorcem takorekoč položena v zibel in ki jo pojejo posebej Korošci na poseben način. Morda je to eno in drugo in še kaj povrhu. Nikoli nisem našel pravega odgovora. Pa morda ga tudi ni in ga ne kaže iskati. Ostaja preprosto dejstvo, da se Korošci, ljudje, ki imajo svoje korenine v tihih zaselkih med Peco, Uršljo in Pohorjem in ki nosijo še bolj kot drugi Slovenci v svoji duši morda podzavestno bolečino zaradi izgubljenega raja ob Zili, v Rožu in Podjuni in ki jih je življenje zadržalo v Ljubljani, radi družijo in ohranjajo privid in dejanskost svoje povezanosti z domačim krajem in ljudmi, ki jim je značaj bolj kot nam drugim Slovencem klesala pokrajina. Ali kot je zapisal veliki Korošec dr. France Sušnik „In kaj so ljudje ko lesovi“.

Dobro je tako, da Klub Koroščev živi in opravlja svoje poslanstvo. Dobro je, da medse vabi tudi prijatelje in prijateljev prijatelje. Tako se tkejo trdne vezi tovarištva in prijateljstva, medsebojnega razumevanja in spoštovanja, ki bodo nam Slovencem tudi v prihodnje morda najbolj zanesljivo poroštvo za naš obstoj in uspešno življenje v veliki, težavni a obetavni družini narodov Evrope.

Renata Picej

Kako smo nastajali in kaj smo

Klub Koroščev Ljubljana je bil ustanovljen 2. decembra 1993 in je zgolj logična posledica predhodnega druženja Koroščev v slovenski prestolnici. Pri Slamiču, pri Urški, Pod lipco in še na mnogih drugih mestih, bolj ali manj kulinarično obarvanih, so se Korošci, ki so si za svoj življenjski prostor izbrali Ljubljano, združevali že od nekdaj. Iz preproste potrebe po izmenjavi informacij, zaradi medsebojne pomoči ali skupnega preživljanja prostega časa. Klub Koroščev Ljubljana je klub, ki združuje vse tiste Korošce, ki sredi ponorelega sveta tretjega tisočletja še niso pozabili na doline pod Peco, Uršljo in Pohorjem, kjer so se rodili in živeli, ter z iskro spoštovanja do preteklosti in veseljem do srečanj s tradicijo, izročilom in spominom na svoj nekdanji dom prihajajo na zanimiva srečanja. Klub šteje preko 400 članov, ki se udeležujejo srečanj v obliki različnih kulturnih in športnih prireditev, rednih klubskih srečanj ob četrtkih, dogodkov in izletov ali potovanj z avanturistično sekcijo. Najbolj znan je naš tradicionalni koroški plesi, ki je v Ljubljani že uspel zasesti mesto zaželene družabne prireditve.

Mnogo današnjih članov kluba je v Klub Koroščev Ljubljana prišlo iz Kluba koroških študentov, kamor so zajadrali najprej, ko so prišli v Ljubljano. Klub koroških študentov je nekaj časa deloval tudi pod imenom Klub koroških študentov akademikov, verjetno zato, ker je znotraj njega deloval tudi Koroški akademski pevski zbor pod taktirko Luke Kramolca. Morda pa je razloge za to iskati v tradicionalnem prirejanju koroških kulturnih festivalov ali kasnejših akademskih plesov. Zagotovo pa se je organizirano druženje Koroščev v Ljubljani začelo 29. marca 1952 na pobudo iniciativnega odbora enajstih študentov, maturantov treh generacij ravenske gimna-

zije. To so bili prvi maturanti takrat še guštanjske gimnazije: Janko Sušnik, Vlado Sekavčnik, Drago Plešivčnik in Joško Golob. Drugo generacijo so predstavljali Franc Razdevšek, Franc Sušnik in Janez Mrdavšič, iz tretje generacije pa sta prišla Milan Osojnik in Tone Potočnik. Lojze Samonig in Mojca Janežič sta predstavljala zamejske študente.

Leta 1988 je v gostilni Pod lipco na enem od klubskih srečanj, ki jih je dolga leta uspešno vodil ravnatelj ljubljanske viške gimnazije Stane Virtič, vzklila ideja o pripravi adreme v Ljubljani živečih Koroščev. Njeno sestavljanje je zametek vse bolj organiziranega delovanja kluba, katerega člani so se v zadnjem desetletju preteklega tisočletja in vse do letošnje pomladi dobivali redno, vsak prvi četrtek v mesecu v Restavraciji Turist na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču. Ko so objekt zaradi prenove kompleksa razstavišča podrli, so se klubski četrtki preselili v City Hotel, nekdanji hotel Turist v centru Ljubljane. Da je delovanje kluba tako pestro in zanimivo, gre nedvomna zasluga angažiranosti njenega predsednika mag. Janka Araha, ki je predsednik kluba vse od februarja leta 1989.

Kdo se lahko veseli družbe članov KKL?

Klub je prostovoljno združenje Koroščev in ljubiteljev Koroške. V njem se združujejo Korošci, ki znajo in zmorejo strniti svoje moči za napredek Koroške in hkrati prispevajo svoj delež k ohranjanju slovenskega življenja na avstrijskem Koroškim. Klub je pravna oseba zasebnega prava, ima svoj pečat s knežjim kamnom v sredini in se ponaša celo s svojo podružnico na Dolenjskem. Član kluba je lahko kdorkoli. Ali je Korošec ali zgolj prijatelj Koroške in njenih ljudi, ni pomembno. Šteje le njegova pripravljenost na prostovoljno vključitev v delo kluba, sprejemanje njegovih pravil in podpisana pristopna izjava. Letna članarina znaša 3.000 SIT.

Kaj smo počeli od plesa do plesa

Marec 2003

To je mesec znamenitega, že tradicionalnega in zaželenega koroškega plesa oz. koroškega večera s plesom. V soboto, 8. marca, so bile restavracijske in plesne sobane v prvem nadstropju Hotela Slon Best Western zasedene do zadnjega kotička. V Ljubljano so se tega dne pripeljali tudi številni Korošci iz Dravske, Mislinjske in Mežiške doline, koroški župani, domači in tuji gospodarstveniki, politiki in diplomati ter seveda Korošci, člani kluba in njihovi prijatelji. Za ples in prijetno razpoloženje so poskrbeli Fantje treh dolin, kulturno zabavni program pa popestrili nastopajoči s te in one strani državne meje, ki (že) deli Koroško na dva dela. Peli in igrali so nam fantje iz Okteta TRO ter ansambel Korenika iz Šmihela pri Pliberku. Posebna gostja večera je bila Poklicna gostinska in lesarska šola iz Slovenj Gradca.

April 2003

Tretjega aprila je člane kluba v svoj posvečeni hram kulinarike, v gostilno Ančka v Šenčurju med Brnikom in Kranjem, povabil naš član Anton Magdič. V znameniti hiši dobre hrane, ki je v preteklosti negovala imidž gostilne z najboljšimi štruklji na Gorenjskem in daleč okoli nje, v zadnjih letih pa vse bolj prevzema sloves odličnega gostinskega lokala, ki nikoli ne razočara in vanjo zahajajo gostje iz vse Slovenije ter predvsem iz Avstrije in Italije, je Toni skupaj s svojo ženo Jurko poskrbel, da smo Korošci teoretično in praktično dobili vpogled v svet hrane in vina. Gostilna, ki je leta 1984 vabila k uživanje dobrot zgolj z dvanajstimi sedeži v iz dnevne sobe predelani sobici za goste, je zdaj, po 35 letih, ko v novo zgrajenem lokalu ponuja 200 sedežev, ena najboljših slovenskih gostiln in jo Korošci radi obiskujemo tudi ob drugih priložnostih.

Maj 2003

Maja smo šli na potovanje. Sekcija za avanturizem našega kluba si je za prvomajske praznike omislila enotedensko popotovanje na trenutno najlepši turistični lepotici, ki pljuje pod hrvaško zastavo. Z ladjo Dalmacija smo odpluli iz Kopra v naročje grškega sonca. Potem ko smo s 120 metrsko ladjo zapluli v Piranski zaliv in pregledali tistih nekaj deset kilometrov slovenske obale, smo krenili na jug. Pristali smo v Dubrovniku, Igumenici, skozi Korint osvojili Pirej in Atene, se okopali na otoku Mykonos na robu Kikladov ter plovbo poplemenitili na Peloponezu, kjer smo postali ob olimpijskem ognju. Za ladijsko doživetje se je odločilo 41 članov in prijateljev, udobnost in nenavadnost pa sta poskrbela, da je glas o zanimivem potovanju navdušil člane tudi za jesensko križarjenje po Jadranu.

Junij 2003

Poletje se je že jasno nakazovalo, ko smo se 5. junija zbrali na čudoviti terasi sredi Ljubljane in se ob lično prekritih mizah in ob soju sveč predali srečanju, ki ga je zaznamovala znana in zaželena koroška pesem. V večer smo odjadrali ob kulturno—zabavnem programu, ki so nam ga

Na krovu ladje Dalmacija *Foto Renata Picej*

pripravile članice pevske skupine Gorna DU Mežica, z narezkom in kupico vina pa podkrepila lastnika kavarne KAVA—ČAJ, ki ji romantična terasa pripada, Meta in Stanko Arnold. Trinajst pevk, ki jih od ustanovitve vodi znana koroška citrarka Mari Dretnik, je poskrbelo za nepozaben in zelo šegav večer. Pozno v noč so se nad Kersnikovo ulico razlegale predvsem koroške narodne pesmi.

September 2003

Po poletnem premoru smo se 4. septembra znova zbrali na terasi kavarne KAVA—ČAJ (nekoč gostilna pri Slamiču) na Kersnikovi ulici, za katero neumorno skrbita naš trobentač Stanko Arnold in njegova žena Meta. Večer smo tokrat posvetili srečanju z našim članom Aleksandrom Kreblom, doma iz Mislinje. Aleksander je zaposlen na oddelku za pooblastila pri upravi uniformirane policije v generalni policijski upravi na Ministrstvu za notranje zadeve v Ljubljani, vendar je kljub resnemu delu v srcu glasbenik, zapisan kitari. Hkrati je tudi odličen interpretator Zorana Predina in Vlada Kreslina.

Sedemindvajsetega septembra pa smo se, že drugič v tem letu, Korošci znova zbrali na krovu Dalmacije ter odpluli proti turističnim draguljem Jadrana. V osmih dneh smo obiskali turizmu posvečene kraje kot so Pula, Dubrovnik, Kotor, Korčula, Split in Benetke.

Oktober 2003

Redno oktobrsko srečanje smo prestavili v stavbo POP TV, kjer je bila 2. oktobra gostiteljica, naša članica, odlična novinarka Špela Šipek. Vpeljala nas je v skrivnost televizijske hiše ter ob tem spregovorila o nastajanju medijskih vsebin v informativnih programih, kriterijih za izbor novic, načinu njihove obdelave, razumevanju medijskih vsebin, izogibanju možnostim za manipulacijo in razlikah med javno in komercialno televizijo. Spoznavali smo proces nastajanja

Pojoči predsednik Arah in smejoči se kitarist Krebl *Foto Renata Picej*

informativnih vsebin oddaj ter si v živo ogledali vročico med oddajo „24 ur“ in doživeli vzdušje v studiu tik preden se je na televizijskih ekranih pojavila špica „Trenj“.

November 2003

Novembra je bilo naše srečanje posvečeno zdravju, kar je logična posledica dejstva, da je to čas viroz, prehladov in gripe. Tako smo se 6. novembra prvič zbrali na novi lokaciji naših rednih klubskih mesečnih srečanj, v City Hotelu, nekdanjem hotelu Turist v centru mesta. Lokacijo smo morali zamenjati zaradi rekonstrukcije ljubljanskega sejmišča, na katerem je imel klub svoj domicil kar nekaj let. O preventivi in zdravljenju je spregovorila naša članica Mojca Lenče Kastelic. Mojca je Korošica druge generacije, ki se pod Peco, v dolini Tople In Helene, izjemno rada vrača in ob tem obiskuje brata, ki v gostilni pri Škrubiju vrti kuhalnico tako uspešno, da ga poznajo po celi Sloveniji.

December 2003

Leto 2003 smo ljubljanski Korošci zaključili z obiskom parlamenta in soočenjem koroških problemov, kot nam jih je podal član državnega sveta, nekdanji župan Mestne občine Slovenj Gradec, gospod Janez Komljanec. Svoje redno decembrsko mesečno srečanje smo začeli zgodaj popoldne 4. decembra, ravno na dan, ko so člani državnega sveta RS razpravljali o osnutku predloga novega Zakona o društvih. Po rentgenskem pregledu smo vstopili v prostore slovenskega parlamenta in skozi posvečeni hram slovenske politike, ki je leta 1992 postal domicil državnega zbora in državnega sveta, prišli do preddverja velike dvorane, kjer se po protokolu

Včasih več zaleže kozarec dobrega vina kor vse „tabletke“ *Foto Renata Picej*

dogajajo pozdravi med predsednikom državnega zbora in gosti. Tokrat je pod umetniškim zapisom slovenske zgodovine, ki jo je na stenah upodobil akademski slikar Slavko Pengov, nastal fotografski zapis koroške avdience.

Februar 2004

Novo delovno leto članov Kluba Koroščev Ljubljana se je začelo v ljubljanskem City Hotelu, kjer smo zbrali zato, da bi prisluhnili predavanju o kriminalu in korupciji, o katerih se širi glas, da se plazi povsod: po magistralah in zakotnih uličicah, palačah in vegastih enodružinskih kočah. Kot smo videli, je res tako.

Zanimivo, tekoče, podkrepljeno s podatki in nekaterimi nazornimi primeri je navzočim prvi četrtek v mesecu februarju spregovoril naš rojak in član Drago Kos, dipl. jurist, ki je z rodnih Prevalj zajadral v Ljubljano. Po končani pravni fakulteti se je leta 1983 zaposlil v policiji in na različnih funkcijah v kriminalistični službi delal vse do leta 1999. Sledilo je obdobje njegovega administriranja na Ministrstvu za notranje zadev, danes pa je sekretar v Uradu Vlade RS za preprečevanje korupcije.

Na klubskem večeru je Drago Kos predstavil razvoj kriminalitete v RS po osamosvojitvi, njene temeljne značilnosti, vzroke in posledice ter možnosti za njeno omejitev. Posebno zanimiv je bil v tistem delu, ko je nekoliko več povedal o korupciji in kjer je kot eno izmed definicij navedel, da je korupcija — perverzija privilegija!

Drago Vobovnik

Drugo petletje Kluba Koroščev Ljubljana

Ob klubovi 10—letnici se želimo podobno kot za njegovo peto obletnico „sprehoditi“ po arhivu in drugih dostopnih zapisih tega okrog 400—članskega društva. Osnova zapisa so zapisniki sej upravnega in nadzornega odbora, pod katerimi je najpogosteje podpisana Marina Potočnik, na vabilih na posamezne aktivnosti pa vselej predsednika mag. Janka Araha. Največ o klubu in njegovih dejavnostih je pisala v javnih medijih (Koroškem tedniku, Prepihu) Renata Picej, odbornica, vodja avanturistične sekcije in scenaristka ter povezovalka programov koroških večerov z elitnimi plesi ter avtorica letnih kronoloških zapisov in priložnostnih člankov v naših biltenih.

Našo kronologijo pričenjamo z letom 1999, končujemo pa s februarjem 2004. Za njeno vodilo smo si izbrali Renatino spoznanje: „Dejstvo kaže na to, da je vzdušje kluba dobro, njegova politika pravilna in predsednik dovolj dinamičen, da uspe zadržati interes in motiv članov v stalni napetosti.“

Leto 1999

Upravni odbor kluba je začel novo koledarsko leto 1999 že 13. januarja, ko je na svojem sedežu na Večni poti 11 v Ljubljani njegovih šest članov pretresalo uspehe prejšnjega leta, ki jih je predsednik mag. Janko Arah opredelil takole: „Iz leta v leto postajamo dejavnejši, saj mnogi klubski člani s svojimi idejami bogatijo naša strokovna, športna, kulturna in družabna srečanja.“ (Bilten 1999). V posebni točki dnevnega reda so se opredelili tudi do predloga vsebine prve številke klubskega glasila, ki naj bi najprej predstavila člane organov kluba, potem pa dozdajšnje petletno delovanje združenja. Sledile so literarne izpovedi in strokovni prispevki članov ter prečiščeno besedilo naših pravil. Zlasti podrobno pa so spregovorili o pripravah na osrednjo prireditev — koroški ples.

V petek, 29. januarja 1999, si je nas triindvajset članov ogledalo v prostorih Jakopičeve galerije v Ljubljani „Formo vivo“ Ravne na Koroškem 1964—1989, ki sta jo pripravila Arhitekturni muzej Ljubljana in Koroški muzej Ravne na Koroškem, vstopnino pa je poravnal klub.

Sekcija avanturistov, katere moto je „Vzemi si čas za življenje in uživaj“, nas je privabila na že sedmo tradicionalno postavljanje fantazijskih snežnih gradov kralja Matjaža v Heleno nad Črno na Koroškem, in sicer na

drugi dan te tridnevne vseslovenske prireditve. V masivu Pece nas je sprejel znameniti „Perkmandlc“. Po kosilu smo na prizorišču ustvarjanja snežnih skulptur sodelovali še pri športno — zabavnih igrah in počastili prihod njegovega visočanstva kralja Matjaža v spremstvu Alenčice. Čeprav nas je čakala dolga in naporna vožnja domov, smo vseeno vztrajali še pri ostalih točkah „sporeda“: glasovanju za najlepši grad, prižiganju bakel, igranju fanfar in rajanju. Zares sta se tu zlila realnost in fantazija.

Prvo četrtkovo srečanje je zapolnil naš član, dipl. pravnik mag. Miloš Čas. V restavraciji Turist na Gospodarskem razstavišču se nas je zbralo petindvajset članov KKL in z dokajšnjo radovednostjo prisluhnilo pripovedovanju o organizaciji in delovanju Ljubljanske borze vrednostnih papirjev, ki je v desetih letih svojega obstoja doživela kar precej sprememb. Na začetku poslovanja so prevladovale dražbe (avkcije) vrednostih papirjev, ki so že prešle na elektronsko poslovanje. Spoznali smo tudi borzni informacijski sistem (BIS), se seznanili z branjem borzne tečajnice in poslušali še dodatna pojasnila Darka Torkarja o borznem trgovanju.

Petega februarja 1999 je upravni odbor kluba praznoval obletnico dela in bil z doseženim zadovoljen. Ko je predsednik v svojem nastopu pred letom dni dal „prosto pot idejam, potrebam, željam in vsakršnim motivom posameznikov in sekcij“, je vzpodbudil pripravljenost članov za sodelovanje, zato so se tudi posamezne aktivnosti povečale in bile vsem v zadovoljstvo. Seveda pa je slavnostno vzdušje članom upravnega odbora „razjedala“ skrb za čim boljšo izvedbo že šestega koroškega ve—čera s plesom.

Tudi seja upravnega odbora 17. februarja 1999, ki se je je udeležilo sedem članov tega organa in še dva iz nadzornega odbora, je bila namenjena predvsem razjasniti nekaterih vprašanj v zvezi z bližajočim se koroškim večerom, pripravi vabil za goste ter dogovoru s sodelujočimi v kulturnem programu. Akcija zbiranja sponzorjev in prispevkov za srečelov je bila v polnem teku, je pa predsednik kluba Janko Arah spet povabil vse v Ljubljani ali kje drugje živeče Korošce, naj se nam „pridružijo in svojo pripadnost ožji domovini formalizirajo v društvu, v katerem se zaradi ljubezni do matične Koroške združujemo tako Korošci kot prijatelji Koroške“, kar je potem še posebej poudaril v uvodu biltena. Med mnogimi novimi prijavami za včlanitev v naše društvo izstopa kot odgovor na ta poziv pismo Miša Zaletela z RTV centra Koper, ki med drugim pravi: „... na obali nas je kar nekaj Koroščev: na sodišču, po hotelih, šolstvu in zdravstvo, vendar premalo, da bi osnovali svoj klub ali društvo. Z nekaterimi pa sem govoril in radi bi se vam pridružili, saj v vseh nas še kako teče koroška kri“.

Trinajstega marca 1999 je bil v hotelu Slon Best Western v Ljubljani „vsekoroški shod“, že šesti koroški večer s plesom, ki je privabil nad tristo gostov od blizu in daleč, tudi iz tujine, ter predsednika Milana Kučana s soprogo Štefko, našo članico in sedaj tudi odbornico. Manjkalo pa tudi ni močno zastopstvo političnega in gospodarskega življenja avstrijske in slovenske Koroške ter nekaterih tujih diplomatskih predstavnikov pri nas. Kulturni program je zlasti osvežil kantavtor Adi Smolar, tudi naše gore list, blesteli pa so še voditeljica, ena najbolj zagnanih članic kluba Renata Picej, nonet Črjanski pobi in kvartet A Capella iz Dobrle vesi na avstrijskem Koroškem, vrteli

pa smo se po glasbi ansambla Šok. Gostom je ostala v spominu tudi bogato obložena miza ob vhodu v kavarno podjetnikov iz ALP Peca, imenovana „Velikonočna ponudba dobrot s kmetij med Peco in Uršljo“, ter žganjarna Dolenc z izbrano ponudbo koroških žganjic. Vsi pa so lahko podrobneje spoznali klubsko življenje in delo v preteklih petih letih v sliki in besedi lične brošurice, ki so jo prejeli ob vstopu na slavje, brez nje pa tudi niso ostali člani kluba, ki se iz kakršnegakoli razloga niso mogli udeležite te elitne prireditve, saj so jo dobili na svoje naslove že čez nekaj dni.

Tri tedne po plesu v Slonu, 7. aprila 1999, je predsednik kluba sklical upravni in nadzorni odbor (7 oziroma 3 prisotni), saj je ta osrednja prireditev Koroščev v Ljubljani prvič navrgla nekaj „izgube“, ki pa jih ni spravila v dvom o likvidnosti in smotrnosti zavzemanja „za koroško stvar“, pač pa so še bolj zavihali rokave in se kmalu znebili neprijetnih „bremen“.

Ko smo prebrali prispevek člana kluba Matjaža Hanžka z naslovom „Spomini na Koroško“ v že omenjenem biltenu in „napovednik“ njegovega nastopa na rednem mesečnem srečanju v četrtek s temo „Gredo domov in umirajo“ (6. maja 1999, prisotnih 20 klubovcev), ko je govoril o povezavi med političnim strahom v prejšnjem režimu in eksistenčnim strahom v novem sistemu, še sanjali nismo, da bo ta sociolog in zanimiv sogovornik kmalu postal varuh naših pravic. Je pa že v omenjenem spominskem prispevku nanizal nekaj značilnosti svojega otroštva, kot je npr. videnje revščine in zgodnji občutek za opazovanje „odpisanih“ ljudi, ter moč, ki so mu jo dali „sosedje, v barakah živeči delavci iz drugih jugoslovanskih republik“, da ne nasedа „nacionalističnim stereotipom ali kakršni koli mržnji do drugačnosti“, ki da je, mržnja namreč, le „posledica strahu človeka brez samospoštovanja, strahu pred neznanim, predvsem neznanim v sebi“. Zato je še toliko bolj pomembno, da „spoznavamo svoje življenje v množici drugih“. Zanimiva pa je bila tudi njegova „predstavitev“, ki jo je 20. aprila 1999 poslal predsedniku kluba: „Rodil sem se v Slovenj Gradcu v času informbirojevske norije. Najprej sem stanoval v Mislinji nad železniškim tunelom. Spominjam se tudi še romantične vožnje z ozkotirnim vlakom s Pohorja. V šolskem literarnem krožku sem si pridobil nekaj osnovnega pisateljskega znanja ... Če že nisem postal vrhunski pesnik, sem dosegel vsaj tako kakovost, da sem postal član Društva slovenskih pisateljev ...“ In danes Matjaž Hanžek ni le izpovedovalec usod ponižanih in razžaljenih, pač pa vnet zagovornik vsakršnih pravic in zanimiv sogovornik.

Slab teden pozneje (11. maja) smo bili povabljeni na razstavo na ljubljanskem gradu „Mojstrovine Slovenije“, ki jo je ob istoimenskem naslovu knjige pripravil znani etnolog prof. dr. Janez Bogataj. Predmeti, objavljeni v tej monografiji, ki so bili na ogled na tej bogati razstavi, so bili popestreni z govorno besedo samega avtorja. Posebno poslastico pa je pomenil še ogled obnovljenega vodnjaka na grajskem hribu, ki še ni bil dostopen širši javnosti. Ta ga bo videla, ko bo zastekljen. Tako smo Korošci zopet „za mušter bili“.

Zaradi kar dveh pohodniških podvigov je odpadlo redno junijsko srečanje. Prvi tak podvig je bil že v soboto, 5. junija, pohod na Potočko zijalko, kamor nas je napotil zdaj že pokojni Peter Štiglic. V treh kombijih, katerih

„krmarjenje“ enega je bilo prepuščeno „avanturistki“ Renati Picej, se je dvajset radovednih Koroščev predalo temu „planinskemu presenečenju“. „Urezali“ smo jo kar čez Kamnik in Županje njive do prve kavice v Podvolovjeku, mimo Luč do tople malice v gostilni Rogovilc. Potem pa navkreber proti Solčavski panoramski cesti do cerkvice Sv. Trojice pod Raduho in do bližnje najvišje slovenske kmetije Bukovnik, v Matkov kot in do Mrzle Gore v Logarsko dolino ter do Kamniškega sedla, kjer se je končalo „transportno udobje“. Po enournem „grizenju kolen“ je bila pred nami zanimiva lovska postojanka iz kamene dobe, kjer je skupina ljubljanskih in dunajskih študentov arheologije prekopavala jamsko dno, študentka pa je previdno odstranjevala zemljo in prah s stare medvedje lobanje. Spust do avtomobilov in koče pod cerkvijo, kjer sta čakala domači sir in enolončnica, je bil nenavadno hiter in lahek. Potem pa še kratek postanek pri železni vodi in preizkus njene „kislosti“. Ko se je dnevna svetloba že poslavljala, je skupino, nabito z doživetji, presenetila še poroka pod slapičem Palenka.

Drugo podobno junijsko presenečenje pa se je zgodilo že naslednjo soboto (12. junija 1999), ko je član upravnega odbora kluba mag. Drago Kompan pripravil avanturistični piknik na ovčji farmi pod Vremščico, kjer ljubljanska veterinarska fakulteta vzdržuje center za sonaravno rekultiviranje kraških površin. Verjetno je „naskok“ na Potočko zijalko bistveno povečal zanimanje klubovcev za avanturistična presenečanje, saj se je izleta na Vremščico udeležilo kar dvakrat več „pohodnikov“ (devetintrideset). Kratek postanek na omenjeni farmi je udeležence prepričal, da narava ne skopari z bogato floro (zlasti potonike, narcise in irisi), saj je tu že širše območje Sredozemlja.

Gospodar Karlo z Dragom Kompanom in oskrbnico turističnega dela farme nas je pripravil za naskok na Vremščico, ki je ponujala prelepe razglede na Snežniške gozdove, Nanos, Slavnik in morje za Trstom. Po povratku z „Gore“ je pečeni „podlagi“ sledil še zavitek z ovčjo skuto. Zanimivo je bilo še streljanje z zračno puško v črno ter v pivske pločevinke in celo v konico kulija.

Golf je bil naša prva „okupacija“ po počitnicah. Drugi september 1999 je na golfišče v Arboretumu Volčji Potok „priklical“ kar triintrideset klubovcev, med njimi skoraj polovico deklet. Večina smo bili nevešči te igre, zato smo še toliko bolj prisluhnili pozdravnemu nagovoru direktorja Aleša Ocepka, upravitelju golfišča Romanu Sklekovcu ter profesionalnemu igralcu (demonstratorju) Slavku Paplerju, ki nam je svoje vrline tudi praktično predstavil, kar smo potem preizkusili tudi sami, pa seveda našemu predsedniku Janku Arahu, ki je, potem ko je spregovoril na splošno o golfu in igralnih pravilih te prestižne igre, vsakega udeleženca nagradil tudi s svojo zajetno knjigo „Pravila golfa za ljubitelje in poklicne golfiste“. Najslajši del druženja ob dobri jedi in kapljici pa se je zavlekel pozno v noč.

Jesenski del „sezone“ je nadaljevalo petnajst članov KKL, ki so svoji Štefki „omogočili“, da je po pisanju Slobodne Dalmacije lahko v hotelu Mina na Hvaru „boravila inkognito“, ker „osim rijetkih zaposlenih nitko nije ni znao da se brinu za ugodan boravak uvažene gospođe, čija ljubaznost, jednostavnost in neposrednost jednostavno odušeljavaju ne samo hotelijera, nego i brojne mještane“. Izkazal se je tudi prvi mož Jelse, ki je Štefki podaril

šopek rož. Čas potovanja do oddiha (začel se je 3. septembra 1999) so si Korošci skrajšali s poletom z Brnika do Brača, potem pa je sledil avtobusni prevoz do Bola, od tam pa z ladjo do Jelse. Zaradi dobre organizacije so „zapravili“ za dosego cilja le dobre tri ure, tam pa so poskrbeli za pestrost užitkov v naravi, na soncu in v vodi. „Oboroţili“ pa so se tudi z bioenergetikom in kiropraktikom s slovensko in mednarodno licenco Dragom Kavškom, ki jih je (seveda po želji) „vsakodnevno seznanjal s tehnikami in metodami „alternativnega zdravljenja“. Svoje so dodali še kulturna dediščina tega mesteca in njegova izjemna okolica, udeležba na „zeliščni turi“ in obisk značilnega kmečkega turizma ter celodnevna izleta v Starigrad in mestece Hvar. Tako so se s tedenskega sončnega potepanja po zelenem Hvaru vrnili polni vtisov, veseli in zadovoljni ter z nabito energijo za še boljše delo in vključevanje v aktivnosti kluba.

Ne le koroško javnost in župane njihovih občin, pač pa tudi vodstvo našega kluba je zaskrbelo nadaljnje izhajanje Koroškega tednika, ki je imel stalno rubriko tudi za naš klub in jo je zgledno zapolnjevala Renata Picej. Zato je upravni odbor na svoji prvi jesenski seji 23. septembra 1999 (prisotnih 7 članov) odobril temu regijskemu časniku finančno pomoč v višini tristo tisoč tolarjev, da je lahko še izhajal, potem pa ga je nasledil Prepih. Spregovorili pa so tudi o tematiki rednih mesečnih srečanj ter koroškem večeru in plesu marca prihodnje leto.

Lešanar, sicer pa član našega združenja, Renato Golob, je 7. oktobra 1999 predstavil enaindvajsetim kolegom sistem zaščite in varovanja oseb in premoženja. Predstavitev predavatelja je predsednik Janko Arah izkoristil tudi za seznanitev prisotnih s težavami Koroškega tednika ter o pomoči in korakih našega kluba za njegovo „preţivetje“. Predavatelj, ki je pred kratkim izdal knjigo z omenjeno tematiko, ni imel težkega dela, saj so bila v tem času v ospredju družbenih dogajanj in zanimanja prav ta vprašanja, ko je bil kriminal v vseh pojavnih oblikah v porastu. Predstavil je tudi tehnična sredstva za vgradnjo in uporabo v varnostnih sistemih ter spregovoril o zaščiti v računalništvu, prevoznih sredstvih ter prodajalnah.

O že kar pregovorni prijaznosti in gostoljubnosti Belokranjcev se nas je devetinštirideset izletnikov prepričalo na vsakem koraku v soboto, 23. oktobra 1999 ob obisku deželice brez, zelenja, belega platna, pisanic in znane metliške črnine. Priprava in vodstvo tega „potepanja“ s Koraturovim avtobusom je bilo v rokah „dolenjskega Korošca“ Štefana Fajmuta. Na Vahti na Gorjancih smo „odtočili“ in vzeli dopoldansko „dozo“, potem pa smo kar „padli“ v prečudoviti svet, se ustavili za prigrizek in pokušnjo vin na kmečkem turizmu pri Mavretičih, od koder je tudi prva slovenska vinska kraljica. Ko smo zapustili vinograde in v strmine naslonjene zaselke smo se kmalu znašli v Metliki in njeni vinski kleti, kjer nas je sprejel župan Brane Dragovan in nas gostil na preizkušnji najţlahtnejših kapljic tega vinorodnega okoliša s prigrizkom za nameček, da je bila glava bolj „trezna“. Naš predsednik se je županu oddolţil s prisrčno zahvalo, nekaj toplimi besedami o naših občutjih in mu za spomin predal naš bilten. Ženski svet je v neposredni bližini zaznal industrijsko prodajalno tovarne Beti in se tako zazrl v razne „modele perila“, da je vodič po večkratnem pozivu komaj pričakal zamudnice na odhajajočem avtobusu. Lokalni vodič in harmonikar

sta nas opozorila še na letalo DC 3, ki na Otoškem polju spominja na partizansko letališče, od koder so odvažali ranjene in dovažali vojaško opremo. V Adlešičih smo pri Cvitkovičevih spoznali izdelavo platna in pisanic, v Semič pa smo prispeli na pozno kosilo v gostilno Pezdirc in se ob zvokih harmonike zabavali pozno v noč.

Novembrski prvi četrtek (2. november 1999) je bil v znamenju ogleda muzeja Ministrstva za notranje zadeve in razstave akademskega slikarja Karla Pečka. V „zaklade“ te ustanove je osemindvajset udeležencev popeljala kustosinja muzeja Biserka Debeljak. Našo radovednost je zlasti pritegnila zbirka kaznivih dejanj — krvnih deliktov, ki jih pri Slovencih „sprožajo“ koristoljubje, spolnost, sovraštvo, maščevalnost in alkoholizem. Vzdihom nekaterih obiskovalcev ob razstavnih panojih je sledila suverena poglobljena razlaga posameznih dogodkov in storilcev kaznivih dejanj (pri nas jih odkrijejo približno sedemdeset odstotkov) gospe Biserke, ki je zbirko tudi postavila in jo praviloma predstavi le študentov prava, medicine, vojaških šol, policijskih ved, socialnim delavcem, penologom, torej tistim, ki se pri poklicnem delu srečujejo s kriminalom. — V posebnem prostoru smo si ogledali tudi razstavo našega rojaka in mentorja koroških slikarjev — samoukov s Tisnikarjem na čelu in podpornika slikarsko nadarjenih študentov, akademskega slikarja Karla Pečka iz Slovenj Gradca.

Za prvo četrtkovo srečanje v novembru (4. november 1999) so si Korošci iz metropolo in bližnje okolice izbrali „hotelskega mogotca“ sredi Ljubljane, „ovenčanega“ s petimi zvezdicami. To je Union s prenovljeno dvorano, ki ga vodi generalni direktor Korošec Bogdan Lipovšek in je ob mesecu koroške kuhinje v tej hiši „privoščil“ tudi „original“ Koroščem „domačo košto“. Kmalu po vstopu v ta „raj kulinarike“ in „noblese“ ter zasedbi vseh razpoložljivih mest (nad osemdeset prisotnih), je v svojem pozdravnem nagovoru direktor spregovoril o uspešnosti njihove zadnje gostinske akcije in nedavni odmevni gostitvi

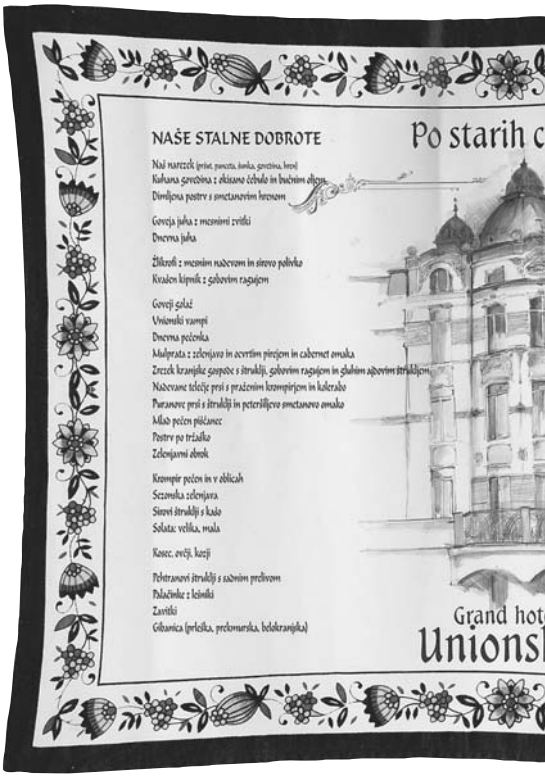

ameriškega predsednika Billa Clintona. Mize so se kar šibile od dobrot: koroški narezek, rpičova župa z grumpi, mavžlni, svinska rebrca, kisla repa, oženjenia žganki, svinska pečenka, kislo zelje, slan krompir in kvočavi nudlni. Potem so si udeleženci v dveh skupinah ogledali hotelske prostore od hodnikov

do sob, apartmajev (tudi tistega, kjer je prespal ameriški predsednik Clinton), stopnišč itd. Peter Lenče — Škrubej je pripovedoval o značilnostih in posebnostih koroške kuhinje, vse skupaj pa je potem „začinil“ še kantavtor Milan Kamnik, spet Korošec, ki je v tem času slavil petindvajsetletnico nastopanja. In tako je vesela družba ob izvrstni kapljici kramljala

do polnoči, nekateri njeni deli pa še tja do jutranjih ur.

Eno najprijaznejših druženj Koroščev in njihovih otrok pod pokroviteljstvom KKL je vsakoletno miklavževanje na kmečkem turizmu Ploder v Šentanelu nad Prevaljami. Temu je bila namenjena tudi sobota, 4. decembra 1999. Zaradi slabih vremenskih napovedi in drugih izrednih dogodkov je bila udeležba sicer slabša, a veselje kljub temu neokrnjeno, saj so za uspeh prireditve poleg gospodarjev Marine in Rajka Plodra ter njunih otrok zavihteli rokave še harmonikar Čekon, Damjan Smolak in Pavli Kert iz Društva podeželjske mladine ter gostje s svojo dobro voljo in razigranostjo.

Leto 2000

Člani upravnega in nadzornega odbora KKL so si za prvi sestanek v letu 2000 izbrali 6. januarja (prisotnih 7 + 3), na katerem so „zakoličili“ nekatere prihodnje dejavnosti, kot so četrtkovi večeri, elitni ples, kadrovske zadeve, izdaja biltena in povišanje članarine. Obravnavali so tudi prijazno pismo, ki so ga prejeli iz Mokronoga, v katerem vrli Dolenci sporočajo, da so se po 23. oktobru leta 1997 (ko se je zbralo 47 pohodnikov) že tretjič odpravili po „Vorančevi poti od Mokronoga do Pijane gore“, in da je bilo pohodnikov že 150. Oglasila pa se je tudi Velenjčanka Zofija Mazej—Kukovič, ki je naš klub prosila za sodelovanje pri osnovanju „Vorančeve poti“, ki bi tekla od Kotelj do Belih Vod.

Naša članica Nada Petrovič—Mager je v torek, 12. januarja, nad dvajset članov kluba popeljala na 68. redno srečanje gledališkega kluba Krka, kjer sta se predstavila mlada gledališka umetnika ljubljanske Drame SNG Bojan Emeršič in Gregor Baković. Tam smo si lahko tudi ogledali zelo impresivno likovno razstavo: 3. bienale slovenskih zdravnikov — likovnih ustvarjalcev.

Tretjega februarja 2000 je bil v restavraciji Turist na Gospodarskem razstavišču tretji

občni zbor KKL. Predsednik mag. Janko Arah je spomnil na mnogotere dejavnosti kluba ter podčrtal pomen sodelovanja s Klubom koroških Slovencev in Klubom koroških študentov v Ljubljani, s predstavniki zamejskih Slovencev, njihovimi organizacijami in društvi ter ustanovami in posamezniki iz Mežiške, Dravske in Mislinjske doline. S sredstvi, ki jih klub pretežno dobi od donatorjev in sponzorjev koroškega plesa ter prispevkov za srečelov, „preudarno" podpre koroške šole in klube. Izkazana bilanca je kljub temu pozitivna in zbor jo je potrdil, kot tudi predlog treh novih članov odbora (Bermardo Lasan, Janeza Kožuha in Renata Goloba). Po besedah podpredsednika Štefana Lasnika, ki je predstavil program bodočega dela, bodo osnovne dejavnosti, kot so četrtkova srečanja, elitni ples, kultura, spoznavanje znamenitosti slovenskih pokrajin ter odzivanje na pobude in akcije koroške regije, osnova nadaljnjega delovanja in financiranja. — Zahvala Draga Kompana predsedniku, da v delo za klub vključuje svoje sodelavke in njegovim organom daje na voljo prostore svoje firme, je izzvala aplavz vseh prisotnih. — Triinštiridesetim zborovalcem so večer polepšali še učenci slovenjegraške glasbene šole, ki po besedah njenega ravnatelja Branka Čepina danes usposablja nad tristo učencev iz vseh koroških dolin, so pa tudi ponosni na številne dosežke učencev in njihovih mentorjev na mnogih tekmovanjih, revijah in gostovanjih. In dodal je: „Učenci pihal, trobil in tolkal sodelujejo v mednarodnem mladinskem pihalnem simfoničnem orkestru 'Junior Europa' ... V zadnjih letih smo stkali tesne vezi z mnogimi glasbenimi šolami doma in v tujini." To jih veseli, bogati in plemeniti. Nam pa so predstavili bogato paleto najrazličnejših instrumentov, ansamblov, komornih skupin in godalnega orkestra. V zahvalo za odlično muziciranje jim je predsednik Janko Arah izročil stotisoč tolarjev nagrade.

Edvard Kopušar, ki je kot uslužbenec ministrstva za zunanje zadeve preživel več let v Južni Ameriki, je svoja doživetja in tamkajšnje razmere zaupal svojim Korošcem na februarskem četrtkovem srečanju v restavraciji Turist. Z zanimivo predstavitvijo posebnosti tamkajšnjega življenja je tako navdušil nekatere klubovce, da so se odločili obiskati ta kontinent. Glavna problema sta seveda bila denar in dolga pot. Poznavalcu Čila in Argentine se je pridružil podjetnik Jaro Medl in kmalu je bil pripravljen program obiska Koroščev v teh krajih. Skupina klubovcev je med 23. februarjem in 8. marcem 2000 poletela iz Ljubljane prek Švice v Santiago de Chile, kjer so poleg mestnih znamenitosti spoznali tudi tamkaj živeče Slovence. Potem so pot nadaljevali proti obmorskemu pristaniškemu mestu Valparais, izpustili pa seveda niso znanega letovišča Vinja del Mar s prečudovitimi plažami, okusnimi jedmi in znamenitimi vini. Prek visokih gora so Argentino „naskočili" v provinci Cordoba in se v istoimenskem mestu poskusili vživeti v utrip te dežele. K spoznavanju narave in zgodovine je sodila tudi preizkušnja argentinskih tradicionalnih jedi. Za posladek na koncu pa so pustili Buenos Aires z njegovim dnevnim in nočnim utripom.

Tradicionalni sedmi koroški ples je v soboto, 11. marca 2000, ponovno napolnil kavarniške prostore ljubljanskega hotela Slon Best Western in zbral na enem mestu klubovce, prijatelje Koroške, nekaj gospodarstvenikov in zamejskih Koroščev, županov koroških občin, diplomatov in politikov. Gostom so poleg izrečene dobrodošlice in serviranja izbranih dobrot ponudili še naš bilten z zapisi o

nas Korošcih, kronologijo leta, predstavitvijo novih članov upravnega odbora, osnovnimi podatki o članih organov kluba ter zapisom stare ženitovanjske pesmi Nevesti za slovo, ki jo je odgovorni urednik biltena Milan Vogel pred leti zapisal v Šentanelu. — V kulturnem delu prireditve je zamejsko koroško zastopal ženski Kvartet Borovlje, slovensko pa dramski igralec Ivo Ban. Za ples in vedro razpoloženje je poskrbel ansambel Victory Gala Orcestra.

In zopet je bila seja upravnega in nadzorneg odbora (30. marca 2000, prisotnih 7 + 2) tisto mesto, kjer se je razkrila uspešnost plesa in pokazal njegov finančni učinek. Predsednik Janko Arah ga je ocenil kot najuspešnejšega doslej, saj je navrgel dober milijon presežka. Sprejet je bil dogovor o obisku slovenjegraške mestne občine, potrjena zamisel o sodelovanju s celovškim Slovenskim kulturnim društvom, obisk gradu Zemono in dotacija sto tisoč tolarjev časniku Koroški utrip.

V četrtek, 6. aprila 2000, je bil namesto utečenih mesečnih srečanj zbor Koroščev — avanturistov pred Univerzo za odhod s Koraturovim avtobusom proti Vipavski dolini k prvi dami slovenske kulinarike Katji Kavčič v Zemonu, ki pa jo je to pot dostojno nadomeščal Aleš. Z avanturisti je bil tudi lastnik gostilne Ančka v Šenčurju, Korošec Anton Magdič, eden naših poznejših gostiteljev. „Po polžje“ je bilo potrebno okušati topel kruh s hrenovo omako, v burji dozorel pršut z rižoto v teranu, njoke z radičem, fižolovo meneštro v kruhovi posodi, teletino na tankem listnatem testu s posteljico iz pireja in izbrano solato, desertni tris iz musa, sladoleda in pana cote.

Štiriindvajset članov kluba se je v petek, 14. aprila 2000, odzvalo vabilu župana Mestne občine Slovenj Gradec. Po pozdravu in dobrodošlici ter prisrčnem sprejemu pri županu Komljancu je postal vodič po poteh kulturne dediščine in sedanjosti direktor Koroškega pokrajinksega muzeja Marko Košan, ki je najprej razkazal razstavo slikarja Darka Lesjaka z Mute, potem pa še domače in umetne obrti ter železnice v Mislinjski dolini, čemur je sledil še ogled arheološke zbirke v prostorih nekdanjega zapora. Župnik Peter Leskovar je razkazal notranjost svojih znamenitih cerkva, potem pa smo si ogledali še cerkvi sv. Jurija na Legnu (zgodnje srednjeveška cerkev s staroslovanskimi grobovi pod steklenimi tlemi) ter sv. Pankracija nad Starim trgom, kjer je polno zazvenelo ubrano prepevanje ljudskih pesmi kvinteta družine Breznik iz Pameč. Uživanje lepote pokrajine so popestrili še odličen bograč in jedi z žara pri lovski koči Podgorjanov. Za odličen sprejem in predstavitev kulturnih in turističnih znamenitosti Slovenj Gradca z okolico smo se gostiteljem oddolžil s sliko Oskarja Rotovnika — Okija.

V četrtek, 11. maja 2000, so nekateri člani KKL med osemindvajsetimi udeleženci že drugič preživeli popoldan na golfišču Arboretuma v Volčjem Potoku. Tja jih je povabil tam „domujoči“ predsednik Janko Arah, ki je takole opredelil lik golfista: prijaznost, komunikativnost, korektnost do sebe in drugih, s hlačami do kolen in obvladovanje „babice“ — začetnega udarca. Ker postaja golf vse bolj množičen šport, si predsednik očitno prizadeva, da bi ga osvojili tudi drugi člani kluba. Morda pa ni več daleč dan, ko bo moral komu izmed teh „vajencev“ priznati premoč, če se bosta seveda spopadla na igrišču. Obvezno povečerjanje v golfski restavraciji ni minilo brez mnogih vprašanj o skrivnosti te tudi že pri nas tako popularne igre.

Ko smo Koroški imeli v četrtek, 1. junija, svojo redno mesečno predpočitniško srečanje v restavraciji Turist sredi Ljubljane, se nam je, osemintridesetim klubovcem, pridružil družinski pevski zbor Breznik iz Pameč pri Slovenj Gradcu s svojo seniorsko in juniorsko zasedbo. Njegovi začetki segajo četrt stoletja nazaj, pojejo pa tako dobro, da lahko nastopajo na pevskih revijah doma in na mednarodnih srečanjih v Italiji in Avstriji, a tudi na radijskih postajah in televiziji jih radi predvajajo. Pogosto okrepijo tudi druge sestave (npr. mešani komorni zbor Carinthia cantat, Lovski oktet ipd.).

Klub koroških Slovencev, že nad sedemdeset let (ustanovljen leta 1928) združuje koroške rojake in skoraj vsako leto organizira kakšen izlet oz. strokovno ekskurzijo za svoje člane ter nanj povabi tudi naše klubovce, med katerimi so nekateri včlanjeni v obeh združenjih. Izleta 24. junija 2000 z geslom „Po koroškem delu Slovenije in po Podjuni“ se je udeležilo le nekaj naših „udov“, ker je bil za isti dan napovedan naš planinski pohod, ki pa je zaradi slabega vremena žal odpadel. Strokovno vodstvo izleta na Koroško je bilo v rokah sodelavcev Inštituta za narodnostna vprašanja prof. Janeza Stergarja (sicer predsednika tega združenja) in mag. Borisa Jesiha. Peljala sta nas prek Trojan do Legna pri Slovenj Gradcu (ostanki cerkve iz 9. stol.), kjer je vodstvo prevzel gospod Marjan Kos iz Pokrajinskega muzeja Slovenj Gradec ter bil v tej vlogi tudi še v Libeličah (kostnica, poplebiscitna odločitev Libeličanov za Jugoslavijo). V Kotljah ga je zamenjal prof. Janez Mrdavšič, ki je zelo občuteno in doživeto pripovedoval o Prežihu in njegovih bratih. Potem pa potovanje skozi Ravne, Prevalje in Poljano (prizorišče zadnje bitke v 2. svet. vojni), Holmec (boji leta 1991) in mimo Libuč v Pliberk (ogled kraja in novega kulturnega doma ter kosilo). Vračali smo se skozi Šmihel, Šteben, si ogledali središče Podjune Doberlo vas z novim dvojezičnim otroškim vrtcem in se mimo Borovelj ter skozi ljubeljski predor odpeljali v Ljubljano.

Predzadnji junijski dan leta 2000 se je skupinica klubovcev udeležila odprtja in ogleda razstave akademskega kiparja Andreja Grošlja v Galeriji Krka v Ljubljani. Grošelj je Lešanar, likovni pedagog na osnovni šoli Prevalje, ustvarja pa v železu, kamnu, glini, bronu in največ v lesu.

Vstop v jesenski del „sezone“ je bil nedvomno četrtkov nastop (7. septembra 2000) mag. Marte Kos, Korošice, ki je po dokaj „prestižnih“ službah „pristala“ pod samim vrhom Gospodarske zbornice Slovenije. S temo „Komuniciranje in naše vsakdanje življenje“ je v restavracijo Turist na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani privabila nad petdeset poslušalcev. Kot ugledni televizijski novinarki in tiskovni predstavnici vlade ji ni bilo težko odgovoriti na prenekatero dilemo, kako najbolj uspešno in učinkovito komunicirati v še tako kočljivih situacijah, v katerih se lahko prej ali slej znajdemo. Posebna odlika predavateljice sta bila njena živahnost in temperament, ki pritegneta pozornost slehernega poslušalca.

Osemnajstega septembra 2000 je predsednik Janko Arah sklical upravni odbor (odzvalo se je osem „funkcionarjev“). Dogovoriti se je bilo potrebno, kako zapolniti tradicionalna četrtkova srečanja, kam na organizirani potep in kako rešiti še nekatere druge stvari.

Sledila je prva jesenska avtobusna akcija sekcije avanturistov (30. september in 1.

oktober 2000) pod naslovom „Levo in desno ob Muri“, ki je zasledovala področja testiranja voda, degustacije vin, kulinarike na Globočkem Vrhu v Prlekiji ter „pristanek“ v hotelu Lipa v Lendavi, potem pa srečanje z biseri Prekmurja od Bukovniškega jezera do Plečnikove mojstrovine.

Na rednem četrtkovem srečanju 2. oktobra 2000 je Štefka Kučan triinštirideset svojih rojakov „popeljala“ v svet druženja visokih državnikov in njihovih gospa. Izpostavila je, da vloga soprog predsednikov ni le biti v „okras“ različnim dejavnostim njihovih izbrancev, pač pa tudi skrb za njihovo urejenost in preudarnost v kočljivih situacijah, popestritev togih pravil obnašanja in inovativnost v nerodnih situacijah, vešče izbiranje darilc za svoje gostje itd. Tudi področje delovanja v kulturnih in humanitarnih organizacijah dokaj „zaposluje“ soproge predsednikov držav ali vlad oz. monarhov. Štefke še tako provokativna vprašanja poslušalcev niso zmedla, saj pozna protokularna „pravila“ številnih držav in jih je kar nekaj morala v svoji dolgoletni vlogi prve dame Slovenije tudi obvladovati. Skratka, naša vedno nasmejana članica je pokazala, da se zna vrteti ne le na koroških plesih v Slonu, pač pa tudi „po posebnih ceremonialih“ na domačih in tujih spolzkih tleh.

Čez deset dni (12. oktober 2000) je nekoč zaprto območje Gotenice obiskalo devetintrideset klubovcev, ki jih je pozdravil prvi mož slovenske policije Korošec Marko Pogorevc, naleteli pa so tudi na skupino koroških policistov, ki so bili tam na urjenju, zato so se udeleženci počutili kot doma. Pa tudi sicer je tam danes prav živahno, saj se je v njeno okolico po letu 1991 začelo vračati življenje. Pod okriljem Ministrstva za notranje zadeve pa tu potekajo različne priprave, treningi in seminarji. Ne le dobra volja gostiteljev, pač pa tudi pogled na vadbene enote (tudi na konjih), ki se urijo v veščinah obrambe in obvladovanja morebitnih presenečenj, je zelo impozanten. Da o razvpitih podzemnih hodnikih in prostorih niti ne govorimo.

V petek, 20. oktobra 2000, smo se nekateri „zavedni“ Korošci udeležili prireditve z naslovom „Ne vrag, le sosed bo mejak“, ki sta jo ob 80—letnici koroškega plebiscita in podpisa rapalske pogodbe s pomočjo osrednjih prosvetnih organizacij zamejskih Slovencev v Šentjakobskem gledališču v Ljubljani pripravila Klub koroških Slovencev in društvo TIGR Primorske. Hkrati je bila vse do 26. novembra 2000 na ogled v Muzeju novejše zgodovine v Cekinovem gradu v Ljubljani razstava z naslovom „Slovenija od prve svetovne vojen do koroškega plebiscita in Rapalla“, ki smo si jo klubovci v kar lepem številu tudi ogledali.

Nepopisni naval (kar štiriinosemdeset poslušalcev in ekipa nastopajočih ter njihovih spremljevalcev) na restavracijo Turist na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani (naš „bivak“) je bil 7. december 2000, ko so toplo pozdravljeni vstopili koroški „velmožje“, ki so pred dvema mesecema (7. oktobra 2000) osvojili najvišji vrh sveta Muont Everest. Predstavili so se nam: Davo Karničar, sicer Jezerjan, a prepričan Korošec, Franc Oderlap iz Mežice in Jure Gorjanc s Prevalj. Podvig, ki je uspel Davu — neprekinjeno smučati z vrha Everesta do baznega tabora — pred njim ni uspel še nikomur. Franc je bil Karničarjev soplezalec, Jure pa je kot zdravnik in alpinist skrbel za zdravje odprave. Povedali so nam, kako so potekale materialne, kondicijske in psihološke priprave na podvig, opisali iz-

kušnje s šerpami in privajanje na višino ter razložili, kako sta potekala vzpon in vrnitev. Svoje pripovedovanje in odgovore na vprašanja, ki so kar deževala, so lahko podkrepili le z nekaj diapozitivi, saj bi kaj več bilo sporno za agencijo, ki ima pri tem izključne pravice prikazovanja. Neformalni pogovori nekaterih naših „gornikov“ s Himalajci so se zavlekli še pozno v noč.

Stopili smo v novo tisočletje Leto 2001

V novo tisočletje smo Korošci vstopili (19. januar 2001) s pesmijo, kar tudi pomeni, da slabo ne mislimo. Posebej so nas „omehčala“ tenkočutno zapete koroške ljudske pesmi mešanega komornega zbora Carinthija cantat (Koroška poje) iz Slovenj Gradca pod vodstvom Toneta Gašperja, katerih tri je priredil naš član akademik Lojze Lebič, eno pa Ciril Krpač, nekdaj umetniški vodja Koroškega akademskega okteta. Ta eminentni glasbeni večer so pripravili Mešani zbor Glasbene matice v Ljubljani ob 110—letnici delovanja, naš klub in Hermes softlab d.d. iz Ljubljane, ki je odstopil atrij svoje poslovne zgradbe na Litijski cesti v Ljubljani. Od naših članov se je prireditve udeležilo dvainštirideset poslušalcev.

Drugo letno srečanje za „okroglo mizo“ je 1. februarja 2001 vodila ekonomistka Petra Mlakar, Mislinjčanka, predana vprašanjam financ in davčnemu svetovanju. Vešče je predstavila zakon o dohodnini, ki ji je služil za izhodišče „razpredanja“ o financah in njihovih vplivih na uspešnost gospodarjenja, davku od dobička in „pasteh“ bližajoče se davčne napoved.

Čez teden dni, 7. februarja 2001, je predsednik Arah sklical sejo upravnega in nadzornega odbora in disciplinske komisije (udeležba 9 + 3 + 2), ki je bila zlasti namenjena pregledu storjenega za bližajoči se osmi koroški ples, izboru nastopajočih in scenariju prireditve. Čeprav so bile priprave v polnem teku, je predsednik organizatorjem naložil še nekaj nalog in jih pozval k ekspeditivnosti, doslednosti in odgovornosti.

Druga sobota v marcu 2001 (na koledarju je pisalo 10.) je zopet napolnila kavarno hotela Slon sredi Ljubljane z dokaj znanimi obrazi, elegantnimi oblačili ter pričeskami in drugim, kar sodi k prestižni množični prireditvi (nad 300 uglednih politikov, diplomatov, gospodarstvenikov, zastopstva zamejskih Koroščev itd.) v prestolnici države. Gosta večera sta bila pevka Marjana Mlinar z Raven na Koroškem in moški pevski zbor Kralj Matjaž iz Libuč pri Pliberku, povezovalka pa Renata Picej. Na plesu so letos prvič snemali kaseto, za prijetno razpoloženje pa je poskrbel ansambel Victory gala orcestra.

Tudi druga seja upravnega odbora kluba (22. marec 2001) je bila dobro obiskana (devet prisotnih), saj je bila namenjena oceni plesa in načrtovanju prihodnjih dejavnosti. Predsednik pa je dejal: „Številne družabne prireditve, ki jih izpeljemo, dokazujejo, da smo ustvarjalni, prizadevni in sposobni ter da se združujemo in interesno povezujemo. Zato bomo v letošnjem letu še obogatili naše dejavnosti tudi na slovenskem in avstrijskem Koroškem.“

Četrtkovo srečanje (3. april 2001, prisotnih petindvajset) sta zapolnila glasbena gosta iz Slovenj Gradca Valentina in Blaž Papótnik v

duetu Ex animo, ki sta izvajala avtorske songe iz pesniških zbirk Pegaz prebija zvočni zid in V redu kaos kot recital „ozvočene poezije“. Izvajalca sta klub navidezni modernosti pristopa vendarle ogrela že priletno poslušalstvo.

V sredo, 9. maja 2001, so nas za minimalno vstopnino (ostalo je sponzoriral Cankarjev dom) v Kosovelovi dvorani pozdravili slovenjegraški gimnazijci s kulturno–literarnim besedilom generacij 20. stoletja, ki ga je za oder priredil Andrej Rozman – Roza, režiral pa slavist Andrej Makuc. Dvanajst igralcev „Pike“ je imelo podporo vokalno–instrumentalne skupine. To obogateno literarno delo, ki z univerzalno in nadčasovno Piko popelje človeka v otroštvo, je bilo sad udeležbe Koroščev na razpisu novih iskanj, imenovanem Transgeneracija.

V organizaciji Štefana Fajmuta, zavzetega vodje dolenjske „podružnice“ KKL, se nas je dvajset Koroščev s kombijem in osebnim avtomobilom podalo na potepanje med bele breze in vinske gorice prelepe Bele krajine. Večina nas je bila lanskih udeležencev, ki pa nekaterih točk nismo mogli obiti, zato smo jih ponovili in podoživeli. „Prepih“, kjer smo si „privezali dušo“ in „odložili“, kar je bilo preveč, je že bil tak in smo ga nagneteni v kombiju komaj čakali. Tudi Vahta in Metlika z vinsko kletjo nista bili neznanki. Mnogo več časa kot lani smo se zadržali v osrčju Bele krajine Metliki, ki se ponaša z izredno urejenim in bogatim muzejem, pa tudi Gasilski muzej nas je pritegnil z najstarejšimi eksponati. Tudi v Črnomlju smo marsikaj zvedeli iz starejše in polpretekle zgodovine, vedeli smo za Kanižarico pa Doblič in Dragatuš, ki jih je vešče opisoval naš vodič Štefan vse do turistične kmetije Bahor nad Dragonjo vasjo. Tu smo se podprli z narezkom in kruhom iz domače peči, izvrstnimi vini in jabolčnim sokom. Potem pa še nekaj korakov okoli vinogradov in vijuganja s kombijem in že smo bili v Semiču v gostilni Pezdirc, kjer smo še jedli, pili in celo rajali. Tam se je s flaškonom neobdavčenega vina z bližnje domačije pokojnega pesnika in prevajalca Lojzeta Krakarja pojavil nasmejan njegov zet, zdajšnji „vikendaš“ in zavzeti odbornik ter odgovorni urednik biltena Milan Vogel in se nam pridružil.

Devetnajst klubovcev se je 13. maja 2001 za pet dni odpravilo na Dansko. Na krovu Adriinega letala je spet bil preizkušeni pilot Metod Mališnik. Organizator je ponudbo izpolnil s hotelskimi storitvami, avtobusnim ogledom pristanišča trgovcev (København), sedeža parlamenta in drugih znamenitosti mesta in okolice.

Sedmega junija 2001 nam je (triinštirideset navzočih) v restavraciji Turist naša članica, glasbena in dramska umetnica (zdaj pa tudi poslanka v parlamentu) Jerica Mrzel pripovedovala o svojem življenju in delu ter srečanjih s pomembnimi ljudmi. Ob spremljavi kitare je dognano in čuteče zapela ali zrecitirala pesmi s koncerta Pot k mojim ljudem.

Naš skoraj vsakokratni organizator gorskih doživetij Peter Štiglic, dolga leta eminentni bas Koroškega akademskega okteta, je s posluhom pravega planinca 23. junija 2001 pripravil vzpon na Češko kočo. Tam je med naše „gornike“ stopil ekstremni alpinist Davo Karničar, ki mu je planinski svet drugi dom. Tudi verbalno spretnemu Davu pač ni bilo težko dvigniti razpoloženja izčrpanim pohodnikom, da so opustili misel na skorajšnji povratek na asfaltno „preprogo“.

Rednega četrtkovega srečanja 6. septembra 2001 se je udeležilo sedemintrideset klubovcev, predstavila pa sta se Julka in Franc Pisanec. Slednji je svoj pristanek v našem klubu pojasnil takole: „Leta 1946 sem na Zemlji izbral začasno lokacijo na Ponikvi, po maturi me je pot odnesla na študij geografije in zgodovine, tam sem srečal Korošico, ki me je na koncu popeljala v KKL, kakor tudi vse naše hčere“ ... Franc se je dolgo kot turistični vodič potepal po širnem svetu, pred desetimi leti pa je v Škofji Loku ustanovil družinsko potovalno agencijo Galerija, ki je na ogled sveta popeljala že na tisoče popotnikov. Ob diapozitivih in izjemni spremni besedi so poslušalci korak za korakom spoznavali Perzijo, deželo peska visoko nad morjem, „belo revolucijo“, in poslušali pripovedi o šahu Rezi Pahlaviju, Farah Dibi, petnajstmilijonskem Teheranu, o reki, ki na dan privre na višini tri tisoč dvesto metrov, o bogu Zaurastru in njegovem potomcu Zaratustri. Slišali so za čador, o javnem bičanju in udarcih z meči po lastni glavi, spoznali hotele za golobe, tamkajšnjo filozofijo ...

Prvi jesenski sestanek upravnega odbora (26. september 2001) je obravnaval predloge za bodoča četrtkova srečanja, ki so se potem tudi „zgodila“. Živahno razpravo je predsednik Janko Arah kmalu speljal v prijetnejše vode, ko je oznanil, da je srečal Abrahama in izpod mize potegnil steklenico „rujnega“.

Četrtega oktobra 2001 se je nam (devetindvajsetim udeležencem) v restavraciji Turist predstavil s harmoniko v naročju in s steklenico piva pred seboj pisatelj in pesnik iz „naših logov“ Matjaž Pikalo, osemintridesetletni Korošec z diplomo iz etnologije in sociologije kulture ter desetletnim statusom svobodnega umetnika, ki se je iz radijskega napovedovalca „prelevil“ v pisatelja in pesnika. Svoja in tuja doživetja je uspešno pretapljal v žlahtno besedo, kar dokazuje prestižna (druga) nagrada Pablo Neruda za poezijo v Trstu, za trikrat razprodan roman Modri E pa mu je sodišče zaradi domnevne razžalitve nekoga, ki se je „prepoznal“ v stranski vlogi, prisodilo denarno kazen. Ta „nemirni duh“ in interpret pojmuje ljubezen kot gonilno silo svojega ustvarjanja in nastopanja, saj pravi, da brez ljubezni ni nič in da brez nje tudi umetnika ni.

Prvi novembrski četrtek 2001 je v Turistu pripadel dr. Alenki Kobolt, psihologinji in univerzitetni učiteljici z bogatimi delovnimi izkušnjami z neprilagojeno mladino. Izhodišče njenih razmišljanj je bila samopodoba, ki je tisto, kar dobimo kot odgovor na vprašanje, kdo pravzaprav smo, ne pa tisto, kar vidim, ko se pogledamo v ogledalu. Na oblikovanje naše podobe sprva najbolj vpliva družinsko okolje, potem pa številni dejavniki, ki jih je predavateljica vešče vpletala v „rast“ samopodobe v različnih obdobjih človekovega življenja in dela.

Desetim klubovcem z individualnim prevozom je 5. decembra 2001 pri Plodru v Šentanelu uspelo dočakati Miklavža z bogatimi darovi. Dvema našima članoma je Miklavž namesto darila izročil le meter in pol dolgo palico, ker naj bi se v preteklem letu pregrešila. Potem pa je bilo veselo in razigrano pozno v noč.

Že naslednji dan, četrtek, 6. decembra 2001, se nas je kar triinpetdeset zbralo v restavraciji Turist, da bi zaploskali Stanku Arnoldu, našemu članu s svetovno slavo trobentača ter Slo-

venskemu kvintetu trobil, katerega vodja je. Sam ali s to svojo skupino je pobral že številne domače in mednarodne nagrade. Več kot tri desetletja je bil prva trobenta v orkestru Slovenske filharmonije, zadnjih štirinajst let pa je redni profesor na Visoki šoli za glasbo v Gradcu. Slovenski kvintet trobil, ki ga sestavlja pet izrednih domačih solistov in glasbenih pedagogov, je bil enkraten zlasti z izvajanjem posebej za njih napisanih skladb.

V soboto, 22. decembra 2001, se je kar nekaj Koroščev udeležilo prikaza „Pastirske igre" bukovnika Andreja Šusterja Drabosnjaka v župnijski cerkvi v Stožicah. Uprizoritev je pripravila zamejska Krščanska kulturna zveza z domačini iz Št. Ilja, Št. Jakoba, Bilčovsa, Ledinc in Kostanj.

Leto 2002

Šestega februarja 2002 sta se na sedežu kluba prvič po praznikih zbrala upravni in nadzorni odbor (prisotnih 10 +3). Največ so se zadržali pri prvi točki dnevnega reda — pripravi devetega koroškega plesa kot osrednje letne prireditve. Bilten, za katerega je načrt že pripravil Milan Vogel, bo vseboval tudi poglede članov na delo kluba in njegovih organov ter njihove želje in interese. Na bližnjih „okroglih mizah"(četrtkovih večerih) se naj bi spregovorilo o Natu, pilot — kapitan Metod Mališnik pa o svojih izkušnjah in doživetjih med poleti. Slišati je bilo tudi predlog Kluba koroških študentov o ponovnih tesnejših povezavah z našim društvom, pokazala pa se je tudi potreba po nastavitvi profesionalne tajnice zaradi izredne razširitve dejavnosti kluba.

Naš član, Ravenčan Milko Dolinšek, državni podsekretar v Ministrstvu za zunanje zadeve, izkušen diplomat, saj je delal na predstavništvih Slovenije v Bangkoku, Jordaniji in Washingtonu, je na četrtkovi okrogli mizi Korošci in Nato predstavil dvaindvajsetim klubovcem rast te zveze in kronologijo širitve, spregovoril o potrebi po njegovi renesansi in še o čem. Živahno razpravo so vzpodbudili nekateri skeptiki glede našega približevanja in včlanitve v to vojaško zvezo.

Devetega marca 2002 je bil v Hotelu Slon Best Western deveti koroški ples. Spet je privabil nad dvestopetdeset Koroščev, njihovih prijateljev in znancev ter številen diplomatski zbor, podjetnike in vplivneže na mnogih področjih družbenega in političnega delovanja, župane koroških občin in seveda predsednika republike Milana Kučana in soprogo Štefko. V kulturnem programu, ki je potekal po scenariju in pod vodstvom Renate Picej, so kot gostje nastopili Stanko Arnold in Slovenski kvintet trobil, ženski pevski zbor Pet in tri iz Št. Lipša v Podjuni ter Fantje z Graške gore. Ritem večeru so dajali preizkušeni Fantje treh dolin. S svojimi predstavitvami so večer zapolnili še Mestna občina Slovenj Gradec in tamkajšnje Turistično društvo, Srednja gostinska in lesarska šola, gostilna Bučinek in Regina, kmečki turizem Tina ter bogat srečelov. Posebej so udeležence plesa presenetili dijaki—gostinci z mežerlom in lesarji z ročno izdelanimi skrinjicami iz češnjevega lesa za goste.

Prava poslastica za devetintrideset klubovcev pa je bil 4. april 2002, ko so se za isto mizo znašli naši člani kapitan Metod Mališnik, pilot Božo Čas (oba letita z letali Adrie Airways) in Bojan Lučovnik, ki je na Brniku odgovoren za varnost. Mališnik je svojo kariero začel na športnih letalih v Slovenj Gradcu, končal poklicno Jatovo letalsko šolo v Vrščcu, leta 1983 pa je kot profesionalni pilot prešel na

potniška letala pri našem prevozniku. Poleti na DC—9, MD—80, DASH—7 in Airbus 320 so mu navrgli okoli deset tisoč ur letenja ali več kot leto dni življenja v zraku. Po letalski strani je Metoda dopolnjeval Božo Čas, z zanimivi vprašanji pa so udeleženci izvabljali še bolj pretehtane odgovore vseh treh naših „udov".

Na Večni poti 11, sedežu KKL, sta se v sredo, 10. aprila 2002, sestala upravni in nadzorni odbor (prisotnih 10 + 4). Poudarek je bil na dveh osrednjih točkah dnevnega reda: oceni koroškega plesa (navrgel je skoraj dva milijona tolarjev prihodka) in bližnjem občnem zboru.

V Kosovelovi dvorani Cankarjevega doma smo 18. aprila 2002 obiskali prireditev SPUNK, na kateri se je Gimnazijsko kulturno društvo Talijin hram iz Slovenj Gradca v režiji slavista Andreja Makuca predstavilo z delom NLP (P) — Neznana Ljuba Puba (Prenner). Polovico vstopnine je udeleženim kril KKL.

Na nekdanji dan osvoboditve, 9. maj 2002, smo se v Turistu v Ljubljani zbrali (nad devetdeset klubovcev) na občnem zboru, ki je razen treh potrdil za naslednje obdobje vse dozdajšnje (predsednika, upravni in nadzorni odbor ter disciplinsko komisijo) „preverjene kadre". Sledilo je družabno srečanje s pogostitvijo, ki sta ga razvnela še glasbenika s Koroške: pevka Marjana Mlinar in Gorazd Čepin.

V soboto, 11. maja 2002, se je sekcija avanturistov, ki jo že vse skozi vodi domiselna in vztrajna Renata Picej, znašla na izletu po Prlekiji. Prvi daljši postanek je bil namenjen radgonski šampanjski kleti pod slapom, v radenskem Marijinem domu, kjer je danes muzej te žlahtne zdravilne mineralne vode, pa smo si poleg rekonstruiranega vrtalnega stroja pogledali še nad pol stoletja star dokumentarni film, številne dokumente, etikete, fotografije, embalažo, priznanja ... Ob Muro pri Veržeju nas je privabil edini še plavajoči mlin v Sloveniji, katerega kolesje in drugo s patino vred je naredilo močan vtis tako na staro kot mlado, ki se kar gnete po stopniščih. A tudi bližnji Ribiški dom ob Gezovih jamah, ki nam je pripravil kosilo, bo zaradi izvrstne kuhinje še dolgo ostal v spominu. Krapje pri Banovcih se ponaša z nevsakdanjim Šalamunovim čebelnjakom, ki se mu izogne le redek obiskovalec Prlekije. Razkrižje nam je bilo bližje po razmejitvenih problemih s sosedi in po Slovenki leta Vidi Žabot. Manj smo vedeli o bližnjem Ivanovem studencu, ki prinaša zdravje in lepoto, ter energetskih točkah, ki so jih domiselno „postavili" zagnani turistični delavci ob Ščavnici.

Prvi četrtek v juniju 2002 smo v restavraciji Turist poslušali ubrano petje Ženskega pevskega zbora iz Radelj ob Dravi (triindvajset pevk) pod taktirko zborovodkinje Simone Štumberger. Zapele so nam petnajst pesmi, večino v harmonizaciji skladatelja Jožeta Leskovarja, ki je bil prav tako med nami. Domiselno je program povezoval Herman Pušnik in predstavil 25—letno delovanje tega zbora, ki si je utrdil sloves ne le v domačem kraju, ampak tudi v bližnji in daljni soseščini (tudi v Avstriji), na revijah pevskih zborov ter z dvema video kasetama.

Petnajsti junij 2002 (sobota) nas je popeljal na ogled Beraške opere nemškega dramatika Bertholda Brechta v Dramo SMG v Ljubljani, 26. junija pa smo v Slovenski filharmoniji v Ljubljani prisluhnili jubilejnemu koncertu

Pihalnega orkestra železarjev Ravne na Koroškem pod taktirko Srečka Kovačiča.

Nekdanji ravenski maturant, potem pa znan kot najmlajši samostojni slovenski odvetnik Miro Senica (zdaj je vodja največje odvetniške pisarne pri nas z nad trideset zaposlenimi sodelavci), a tudi član našega kluba, je 5. septembra 2002 nastopil v restavraciji Turist in razvnel okoli sedemdeset poslušalcev z dokaj aktualno temo o prevzemih družb.

Tedenskega potepanja (od 28. september do 5. novembra 2002) z ladjo Dalmacija po Jadranu, ki ga je pripravila sekcija avanturistov, se je udeležilo enainštirideset klubovcev. Pred letom obnovljena lepotica Jadrana jih je sprejela na svoj krov v Pulju ter jih popeljala na krajše postanke na Mali Lošinj, Dugi otok, Kornate, v Dubrovnik, Kotor, na Mlijet, Korčulo, Hvar in Split.

Član nadzornega odbora mag. agronomije Drago Kompan nam je 3. oktobra 2002 na rednem četrtkovem srečanju odstrl kitajko—slovenski projekt o rekultiviranju kraških površin na sonaraven način. Svojo slikovito pripoved je podkrepil s številnimi diapozitivi in predstavil še druge projekte, ki jih snujeta Slovenija in daljna azijska dežela s kar petino svetovnega prebivalstva.

Sodelovanje med dvema od treh koroških klubov je 19. oktobra 2002 popeljalo nekaj naših članov ob večinski zastopanosti udeležencev Kluba Koroških Slovencev v avtobusu prek Trojan v Slovenske Gorice, kjer smo si v Zavrhu ogledali hišico, v kateri si je legendarni slovenski general Rudolf Maister (1874—1934) nabiral moči in zdravja ter spisal priljubljeno pesem o završkih fantih. Popoldne nas je v mariborskem Pokrajinskim muzeju pričakal umetnosti zgodovinar prof. dr. Sergej Vrišer in nas popeljal na ogled starega mestnega jedra, za tem pa nas je Klub koroških Slovencev Maribor povabil na razgovor o skupnih korakih za omilitev zaostrenega položaja Slovencev v Avstriji. Seveda pa nista manjkala prigrizek in pokušnja vin.

Podpredsednica našega kluba Bernarda Lasan in soprog Rok sta 6. novembra 2002 v hramu slovenske kulture — v veliki Gallusovi dvorani Cankarjevega doma — pripravila že 22. predstavo mode Modni bazar, kamor se je zateklo precej naših članov in zlasti članic, ki so najbolj občudovali stvaritve kralja oblikovanja svetovne mode Ottavia Missonija, imenovanega tudi „kralj pletenin“.

Petega decembra 2002 sta naše praznično srečanje v restavraciji Turist v Ljubljani popestrila iskriva in hudomušna glasbenika Dušan Božank in Jani Plohl z Raven na Koroškem, sicer člana najbolj znanega koroškega ansambla Šibovniki. Tokrat pa je to bil večer z glasbo in besedo Dua K'R T'K. Pesmim iz Koroške pesmarice sta dodala tudi nekaj priložnostnih, vezanih na december.

Sobota, 7. december 2002, je ostala v spominu ne le otrokom, ki so jih s seboj iz Ljubljane pripeljali klubovci na tradicionalno miklavževanju k Plodru v Šentanel, pač pa tudi staršem in drugim spremljevalcem, saj je tudi njim v spremstvu angela in parkljev prinesel darila. Doživetje miklavževanja so popestrili še številne bakle, nastop Okteta TRO, zvoki citer domače hčerke in plesna glasba, za katero je poskrbel Boštjan Perše in seveda samo vzdušje na tem vzornem kmečkem turizmu.

Leto 2003

V soboto, 2. februarja 2003, se nas je kar precej Koroščev podalo na večer recitalov Jerice Mrzel v Dom španskih borcev v ljubljanskih Mostah.

Šestintrideset klubovcev se je v četrtek, 6. februarja 2003, odzvalo povabilu podpredsednika našega društva Štefana Lasnika, ki skrbi za finančne zadeve avtomobilskega centra Summit motors Ljubljana, in njegovega generalnega direktorja Roka Freyerja za ogled novega prodajno–servisnega salona, v katerem „domujejo“ prestižni jekleni konjički ford, volvo, jaguar in land roverji, ki so za marsikaterega Slovenca le „sanje“, čeprav se njihova prodaja iz leta v leto povečuje tudi pri nas.

Upravni in nadzorni odbor sta na skupni seji 12. februarja 2003 po pregledu aktivnosti, ki so že potekale v zvezi s pripravo jubilejnega desetega koroškega večera s plesom, sklenila, da bomo desetletnico društva slovesno obeležili marca leta 2004. Člane sta pozvala, naj priskrbe čimveč pisnih in slikovnih „izdelkov“ za naslednji 6. bilten ter z idejami pripomore k oblikovanju čim bogatejšega programa proslave.

V četrtek, 20. februarja 2003, smo številni klubovci uživali na večeru Prešernove poezija, ki sta ga pripravili dramska igralka in šansonjerka Jerica Mrzel in absolventka igre na AGRFT Ana Rutar.

Na dan žena, 8. marca 2003, je posebno vzdušje napolnjevalo prostore kavarno hote-

Na plesu se ni le plesalo, ampak tudi po koroško pelo. *Foto Renata Picej*

la Slon, ki so jih ob jubilejnem vsakoletnem koroškem elitnem plesu s kulturnim programom zapolnili člani KKL s prijatelji in kopico uglednih gostov. Rutinirani organizatorji prireditve, ki so si z leti pridobili koristne izkušnje, so delovali povsem sproščeno in brezskrbno. Avstrijsko stran Koroške je zastopal ansambel Korenika iz Šmihela pri Pliberku, slovensko Koroško pa oktet TRO s Prevalj. Desert je pripravila Poklicna gostinska šola Slovenj Gradec, za ples pa so igrali priljubljeni Fantje treh dolin.

Trinajstega marca 2003 je „odprava“ klubovcev z udeležbo na klavirskem koncertu počastila našo priznano pianistko Sonjo Pahor, ki živi in dela v Italiji.

Tudi sestanek upravnega in nadzornega odbora 22. marca 2003 (prisotnih štirinajst) je bil „plesno obarvan“, saj je bil namenjen oceni plesa in finančnemu izkazu, pa tudi prihodnje dejavnosti je bilo potrebno predvideti in pridobiti njihove akterje.

Tri dni za tem, 25. marca 2003, so se ljubitelji lepega petja udeležili koncerta Nizozemskega komornega zbora v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma.

In zopet se je zgodilo tisto, kar poimenujemo kulinarično presenečenje, in to pri birtu, klenem Korošču Toniju Magdiču iz Mežice, ki se je pred skoraj tremi desetletji zagledal v zalo Gorenjko Jurko. Zvesta tradiciji sta ohranila glavno značilnost gostinstva Ančka in v Šenčurju pri Kranju zaslovela z novo gostilno s štruklji in slovensko narodno kuhinjo. Po-

Tudi nekoroške specialitete so pri Ančki šle v slast. *Foto Milan Vogel*

skušnja njune ponudbe, zlasti „specialitet“, je privabila nad trideset klubovcev v četrtek, 3. aprila 2003. Tu o koroški trmi in gorenjski škrtosti ni bilo sence, saj so se dobrote kar „prehitevale“ in je dobra volja majala mize in gostujoče, ki kljub pozni uri, ki je že presegla zapiralni čas, nismo mogli zapustiti tega prijaznega lokala.

Enainštirideset klubovcev je od 26. aprila do 3. maja 2003 v organizaciji sekcije avanturistov KKL križarilo z najlepšo turistično lepotico Dalmacijo, ki je plula s hrvaško zastavo po Jadranskem morju in še dlje. Vkrcali so se v Kopru in dosegli Dubrovnik, Igoumenitso, prevozili Korintski kanal, Pirej, Mykonos, Katakolon in se vrnili v Koper.

Petega junija 2003 pa je bilo izredno doživetje za dvainpetdeset klubovcev na terasi pri Slamiču v Ljubljani. Pogovoru o prihodnjih aktivnostih je sledila poslastica — nastop ženskega pevskega zbora Gorna DU Mežica. Ta krožek žena (nastal je 1996, šteje trinajst članic, vodi jih Mari Dretnik, njihova „vezna beseda pa je vedno v koroškem narečju“), ki so si znale svoja „zlata leta“ popestriti s pesmijo, plesi (npr. prikaz ohcetnega plesa „štajriš“), šalami in pripovedovanjem zgodb in legend, je poplemenitil ne le ta večer, pač pa že mnoge udeležence njihovih nastopov tudi drugod. Vzdušje vseh pa so „podkrepili“ še imenitna vina, kulinarične dobrote in prijaznost strežnega osebja.

Konec julija 2003 smo se na viškem pokopališču poslovili od sošolca, iskrivega in šegavega sogovornika ter člana vseh dosedanjih združb

Razpoložene Mežičanke so poskrbele za vzdušje. *Foto Renata Picej*

Koroščev na Ravnah in v Ljubljani Petra Štiglica (1935—2003), vodje planinske sekcije našega kluba. Z nami je začel svojo učno pot na gimnaziji, kjer je že veljal za pevca najnižjih tonov. S svojim basom je pristopil v trio, ki je kmalu prerasel v kvartet, s katerim so v začetku petdesetih zmagali na radijski oddaji Pokaži kaj znaš, potem pa pogosto nastopali po vseh treh koroških dolinah in na avstrijskem Koroškem vse od Pliberka do Celovca. V Ljubljani je nadaljeval s petjem v Klubu koroških študentov Đ akademikov v izvrstnem mešanem pevskem zboru in v Veselem kvintetu, nato pa v Koroškem akademskem oktetu, katerega ustanovni član in basist je bil dolga leta, razdajal pa se je še pri Primorskem akademskem zboru Vinko Vodopivec, v zboru ljubljanske Opere in Slovenske filharmonije. Poznavalci in kritiki so priznavali izjemnost njegovega lepega, mehkega žametnega basa, ki je zlasti ostal v spominu po nastopih v zborovski mojstrovini skladatelja Antona Foersterja Večerni ave. Gore je ljubil od mladosti, z delom v planinskih organizacijah in društvih pa je bil povezan z njimi vse do smrti.

Prvo jesensko srečanje je bilo v četrtek, 4. septembra 2003, na terasi kavarne KAVA—ČAJ (pri Slamiču) v Ljubljani, ko se je kar lepemu številu klubovcev pridružil „kitarski samouk“ in pevec Korošec in naš član Aleksander Krebl, ki se že vse od prvega razreda osnovne šole ukvarja s karatejem in z borilnimi veščinami ter imenitno interpretira Zorana Predina in Vlada Kreslina.

Naša članica Špela Šipek, diplomirana novinarka, ki je po delu na Radiu študent prek TV Slovenija pristala na POP TV, kjer je bila voditeljica soočenj, zdaj pa je urednica TV kluba, nas je povabila v „svojo medijsko hišo“ 2. oktobra 2003, kjer nas je seznanila z nastajanjem medijskih vsebin, njihovim razumevanjem in izogibanjem možnostim manipulacij ter z razliko med javno in komercialno televizijo. Spoznali smo tudi „vročico“ med oddajo 24 ur in „vzdušje“ tik pred začetkom odmevne oddaje Trenja.

Omizje tridesetih klubovcev je v četrtek, 6. novembra 2003, obiskalo City hotel (bivši Turist) v Ljubljani, kjer je o prehladih, gripi, preventivi in zdravljenju spregovorila Korošica „druge generacija“, pogosta udeleženka naših srečanj in avanturističnih izletov, Mojca Lenče—Kastelic, zaposlena v ambulanti za družinsko medicino Vič—Rudnik. Opravila je tečaj iz akupunkture v Pekingu in Colomu. Njena opozorila so marsikoga obvarovala pred virozami in drugimi težavami v jesensko—zimskem času.

Zadnje četrtkovo srečanje v tem letu je predsednik mag. Janko Arah sklical v četrtek, 4. decembra 2003, v državnem parlamentu v središču Ljubljane. Po obveznih formalnostih v preddverju (na stopnišču) parlamenta (popisu udeležencev — bilo nas je čez trideset, skupinskem fotografiranju) in predstavitvi najpomembnejših prostorov in seznanitvijo z delovanjem strokovnih služb smo se po veznih hodnikih preselili v malo dvorano na Tomšičevi ulici, kjer nas je bivši župan Slovenj Gradca, sedaj pa poslanec Janez Komljanec seznanil ne le z delom poslanca, pač pa tudi o predlogih za oblikovanje pokrajin in načrtovanjih prihodnjega razvoja Koroške regije in njeno povezanost s prestolnico Slovenije ter ostalim svetom. Največ vprašanj in pomislekov je bilo v zvezi z trasama nove ceste in železnice, ki pa jih je poslanec zlahka pojasnil in podkrepil še z najnovejšimi podatki.

Desetega decembra je bila spet skupna seja upravnega in nadzornega odbora KKL (udeležba 5 + 2), na kateri so po pregledu potrdili zapisnik zadnje seje, največ časa pa seveda namenili koroškemu plesu 13. marca v hotelu Slon. Zadolžili so odbornike za posamezna dela, izbrali sodelujoče in goste na plesu, se odločili, da bo cena vstopnice 8.000, srečke za srečelov pa 1.000 tolarjev. Milan Vogel naj pripravi koncept za bilten, ki bo zaradi desetletnice tudi obširnejši. Bili so si enotni tudi glede tega, da je hotel Turist ustrezna lokacija za srečevanje Koroščev prvi četrtek v mesecu.

Prvo četrtkovo srečanje v letošnjem letu je bilo spet v hotelu City hotel (kakor so prekrstili nekdanji hotel Turist), in to 5. februarja ob običajni, 20. uri. Za našo varnost je poskrbel kar sam gost večera Drago Kos, sekretar v uradu vlade RS za preprečevanje korupcije, ki je govoril o kriminaliteti in korupciji v Sloveniji in Evropi. Njegovo vodilo je bilo, da ima policija sicer zelo šibek vpliv na dejanska dogajanja na področju kriminalitete, da pa z ustreznimi organizacijskimi, kadrovskimi in strokovnimi rešitvami lahko veliko pripomore k zadovoljstvu državljanov in njihovemu občutku varnosti. Ali se je kaj „kriminalnega“dogajalo tudi na srečanju, je (tudi tokrtat) ostalo skrito.

Prvi četrtek v decembru 2003 so Korošci zavzeli parlament. *Foto Renata Picej*

Blaž Prapótnik

Zasebna zbirka kulturnih dogodkov na Koroškem

Kulturno dogajanje na Koroškem je pestro, tako zelo, da nad posameznimi dogodki v regiji nimajo pregleda niti poklicni kulturniki, čeprav bi človek to pričakoval. V Odsevanjih — koroški reviji za leposlovje in kulturo, ki sicer izhaja že petindvajset let, v zadnjem desetletju objavljamo tudi kroniko najpomembnejših kulturnih dogodkov, ki je resda kdaj tudi pomanjkljiva. A za zgodovinski spomin še kako potrebna, saj je ostala dežela kralja Matjaža brez regijskega časopisa, ki bi pokrival to področje.

Koroški lahko med letom izbirajo med številnimi dogodki, tudi abonmajskimi, sezonsko pa se odvijajo tradicionalni sklopi kulturnih ter zabavnih prireditev, kot so Turistični teden v Črni na Koroškem, Večeri ob treski v Mežici, Jesenska srečanja na Prevaljah, Jesenske serenade v Dravogradu, Slovenjgraško poletje, Koroška poje ... Dogaja se, da se prireditve časovno prekrivajo, pa ne samo med kraji, tudi v posameznih mestih in celo v isti hiši se je že zgodilo, da sta bili hkrati po dve. A bolje dve kot nobena.

Koroška zaostaja za slovenskim povprečjem predvsem na področju mladinske kulture. Mladinski kulturni center v Slovenj Gradcu s(m)o sicer dobili, a je trenutno stanje dokaj klavrno. Zgolj stavba in trije računalniki, priključeni v internet, so brez vizije, ekipe, konkretnega programa, kontinuiranega dogajanja in delovanja le še en spomenik nečimrnosti.

Šepa tudi ponudba jazza, čeprav se entuziasti trudijo kaj postoriti na tem področju, medtem ko mnogi instituconalizirani kulturniki dremajo ali pa uvozijo hemingwayske večere z nonšalantno nepripravljenim moderatorjem dr. Arturjem Šternom v jahalnih škornjih, ki spravlja v zadrego domače ustvarjalce in umetnike.

Zato je ta zelo osebni in zategadelj pristranski izbor posameznih dogodkov namenjen bolj opozorilu na nekatere izstopajoče in nadpovprečne, mestoma tudi nekonvencionalne kulturno—umetniške dogodke, videne iz zornega kota podpisanega, ki si jemlje pravico pesniške svobode interpretacije. Skušal bom polaskati vsaki od devetih muz, malce pa se bom tudi namuznil ali celo spodmuznil.

Knjiga. Med izdanimi knjigami je, če začnem izzivalno z letom 0 in zopet razburkam pozabljene debate, kdaj se začne novo tisočletje, zanimiv roman Andreja Makuca Norci. Izid

je plod sodelovanja med ČZP Voranc z Raven na Koroškem in Založbo Cerdonis iz Slovenj Gradca. Izbiral sem med zbornikom Koroška krajina, ki je izšel leta 2001 pri prvi in zbirko zgodb Marjana Kolarja Sveto sivo življenje, ki je izšla lani pri Založbi Cerdonis, trenutno edini živi založbi v zibelki slovenstva. Odločil sem se za Norce, prebrati pa velja vse tri knjige, napisane, založene, oblikovane, grafično pripravljene in natisnjene na Koroškem.

Tradicionalna literarna delavnica v Libučah pri Pliberku na avstrijskem Koroškem, ki jo je zasnoval filozof, pisatelj in publicist mag. Vinko Ošlak v spomin na pesnico Libuškega polja Milko Hartman, je septembra 2001 privabila v galerijo Falke tudi vidnejša slovenska pisateljska imena, med njimi so zlasti izstopali Maja Novak, Marjan Kolar in Edelman Jurinčič. Zanimivost tega kreativnega druženja literatov je bilo pisanje na starinskih pisalnih strojih in napravah, kar daje tej prireditvi, ki se izredno lepo staplja z ambientom galerije Falke in okolice, pokrajini pod Peco, svojevrsten pečat. Ta prireditev, čeprav manj množična, kot je republiško srečanje mlade literature Urška v Slovenj Gradcu in manj razposajena kot študentska Pesniška olimpiada v Dravogradu, me je prepričala ravno s tem posebnim ozračjem, meditativnostjo, pa tudi zbranostjo, ki jo terja uporaba pisalnega stroja za razliko od tipkovnice osebnega računalnika. Ne nazadnje pa je bila tudi komisija, ki je tekste vsako leto vrednotila, sestavljena iz pomembnih imen slovenske literarnoteoretske stroke: dr. Barbara Simoniti, dr. Silvija Borovnik in dr. Denis Poniž.

Literarna delavnica v Libučah ima vedno večji pomen.

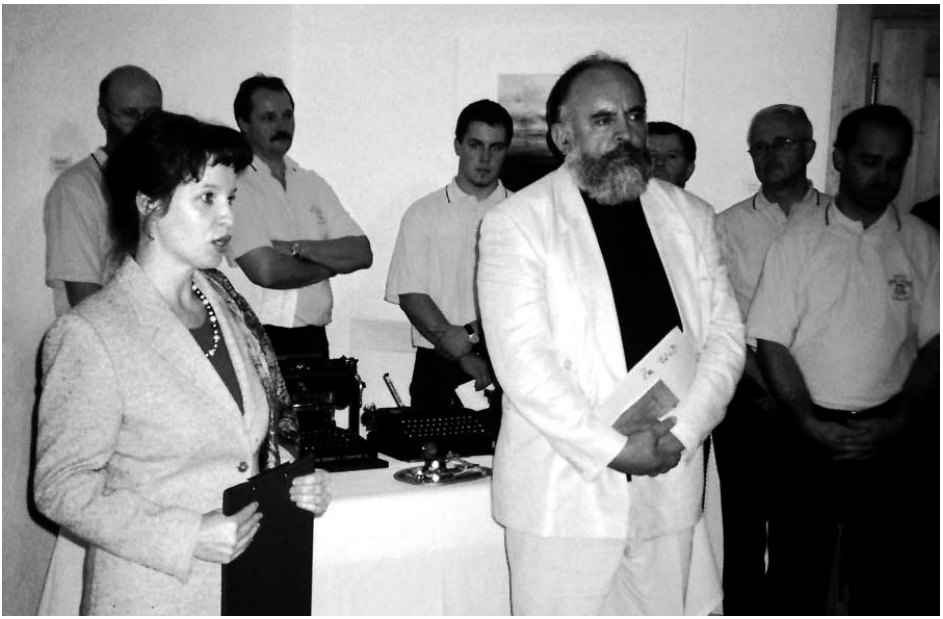

Gledališka predstava. Izvirno dramsko besedilo NLP(P) Neznan/a Ljuba Puba (Prenner) avtorice Rajke Medunc, za katero se je izkazalo, da je v resnici — skladno z obdelano tematiko spolne identitete — nadeti psevdonim avtorja Andreja Makuca, ki je delo tudi režiral, so uprizorili člani slovenjgraške gimnazijske gledališke skupine Spunk v sezoni 2001/2002. Drama se ukvarja z življenjem, dilemami in trpljenjem kontroverzne odvetnice in pisateljice Ljube Prenner (1906—1977), ki jo je s psihološko poglobljeno in izredno prepričljivo igro uprizorila Ana Javornik. Kvalitetnih gledaliških predstav, ljubiteljskih in profesionalnih, se je na Koroškem zvrstilo kar lepo število, a zaradi izvirnosti dramskega besedila ter izvedbe sem v pričujoči izbor uvrstil težko, presunljivo in tragično dramo o Ljubi Prenner.

Modni performans, ki ga je v nabito polnem avditoriju graščine Rotenturn v okviru prireditev Slovenjgraško poletje 2002 izpeljala modna oblikovalka mag. Stanka Blatnik z gosti, je bil brez primere. Takšne prireditve na Koroškem še ni bilo in tu za ta zapis ni bilo kaj izbirati ali primerjati. Stanka Blatnik, ki je že dvakrat zmagala na natečaju slovenskih oblikovalcev za miss Slovenijo, in oblekla misico v svojo kreacijo slavnostne večerne obleke, ki jo je le—ta nosila na tekmovanju za miss sveta, je tokrat domiselno uporabila organizacijske sposobnosti in hkrati prikazala širok izbor svoje ustvarjalnosti: eksperimentalne kreacije, ki so jih oblekle plesalke plesne skupine Lenče Nikolove z Raven na Koroškem, maturantske obleke, ki so jih predstavile kar maturantke same, svečane obleke, ki so jih med nastopom nosile Alja Primožič in Bojana Jordan, sicer solistki pevskega zbora Carint-

Modni performans: prireditev, kakršne na koroškem še ni bilo.

hia Cantat, in pevka Vera Trafella. Izhode priložnostnih manekenk, za frizure je poskrbela Petra Maček, za make up pa Valerija Šertel, sta z avtorsko glasbo v živo spremljali skupini Jazoo in Ex animo, program pa je vešče povezoval Dušan Stojanovič. Vseh nastopajočih, sami domačini, je bilo čez štirideset, obiskovalcev pa, čeprav tega dejstva nekateri niso hoteli (uradno) priznati, več kot na koncertu ljubljanskih simfonikov.

Glasbeni album. V navezi s prejšnjim dogodkom je mogoče izpostaviti izid zgoščenke oz. glasbenega albuma zasedbe Jazoo Supersonics z naslovom On time; glasbo z albuma so člani zasedbe igrali na omenjenem modnem performensu. CD je sicer izšel pri švicarski založbi Membrane Records, a so ustvarjalci, člani skupine, s Koroške (snemali so v Sloveniji). Jazz rock skupino Jazoo sestavljajo kitarist Bogdan Dobnik, klaviaturist Tomaž Pačnik, basist David Novak, saksofonist Matjaž Mlakar—Piši in izvrsten tolkalist Franci Krevh, ki pa je žal pred kratkim zapustil skupino. Tudi ta album je brez relevantne primerjave na Koroškem, saj gre za instrumentalno glasbo, novo, avtorsko, izvirno v sodobni jazz rock maniri. Drugega tovrstnega kvalitetnega benda pri nas v dolinah okrog Pece in Uršlje pač ni.

Koncert. V luči uvodoma izrečenega je nekaj svetlobe na jazz sceno s somišljeniki prinesel Benjamin Pirnat, sicer izvrsten basist (Kreslinovi Mali bogovi). Ob koncu leta so priredili jazz koncert, na katerem je nastopil trio Apropos, ki ga sestavljajo Rihard Zadravec na akordeonu, Jože Zadravec za bobni in Benjamin Pirnat na kontrabasu. Prireditev je bila nekaj posebnega predvsem zato, ker je

Ex animo trio

med gosti izstopal eden najboljših evropskih, če že ne svetovnih jazz kitaristov, Primož Grašič. Ta je sicer na Koroškem že nastopil z Big bandom, a v kombinaciji z lokalnimi jazzerji še ne. In ta svetovljanska odprtost džezistov, ki si na jam sessionih želijo igrati z drugimi glasbeniki in jih ne jemljejo kot konkurenco, marveč kot soigralce, počasi prodira in razpira stereotipni svet zaprtih, molčečih in trmastih ljudi, za kakršne nas imajo. Po krivici?

Likovna umetnost. Tudi na tem področju se je zgodilo marsikaj. Kot je izjavil Karel Pečko za Televizijo Slovenija, je danes tod veliko likovnih ustvarjalcev. Naj ostanem pri tem izboru lokalpatriot in izberem koroškega avtorja? Razstavo? Morda likovne komunikacije Brda — ustvarjalno — delovno družabno srečanje? Naredim kompromis: 3PTiH — literarno—glasbeno—modni dogodek ob izidu nove številke Odsevanj je bil tudi likovni dogodek, ki je s projekcijo naslovnic revije zadnjih nekaj letnikov osvežil spomin na likovne opreme in likovne ustvarjalce, ki smo jih predstavili: Popič, Unkovič, Vrabič, Tisnikar, Rotovnik, Pečko, Borčić, Hergold, Hajnc, Kumprej, Berhtold in Jeseničnik. Med branjem leposlovja in muziciranjem zasedbe Ex animo trio so se vrstile projekcije fotografij Toma Jeseničnika, ki so objavljene v novih Odsevanjih. Za razliko od statičnih razstavljenih slik so podobe prehajale druga v drugo in zastale le toliko, da so z barvno kompozicijo uročile gledalca.

In če bi na koncu zahtevali, naj izberem en sam dogodek in ga postavim na prvo mesto, bi gotovo tehtal med modnim spektaklom Stanke Blatnik in prireditvijo 3PTiH, še eno zmesjo ustvarjalnih praks. Ali pa bi se spomnil še kakšnega nepozabnega dogodka, npr. Večera šansona, jazza in bluesa z lanskega Turističnega tedna v Črni na Koroškem ? In bi začel sestavljati nov izbor.

Janez Mrdavšič

Iz nicin v luč slovenske kulture

Ravenska gimnazija in njeni maturanti

Ko so sedaj tudi že slovenjgraška gimnazija in vrsta drugih strokovno usmerjenih srednjih šol na Koroškem nepogrešljivo vključene v mrežo naših šol, le še malokdo pomisli na čas in razmere, ko je nastajala ravenska gimnazija — prva srednja šola v koroški regiji.

Končala se je druga svetovna vojna, svet se je veselil miru in ljudje smo verjeli, da se kaj podobnega ne bo nikoli več zgodilo. Vrnili so se preživeli taboriščniki in zaporniki, pregnanci iz Srbije in Nemčije; mladi partizani so se smeli demobilizirati, da so lahko nadaljevali šolanje. Iz Dachaua se je vrnil na Prevalje dr. Franc Sušnik in že julija 1945 organiziral tečaj, ki naj bi pripravil dijake nemških šol za diferencialne izpite. Postal je zametek bodoče nižje in končno tudi popolne, tedaj še osemletne gimnazije

Ministrstvo za prosveto je z uredbo o gimnazijah v šolskem letu 1945/46, ki je izšla v Slovenskem poročevalcu 6. septembra, ustanovilo mešano nižjo gimnazijo na Prevaljah. Toda stvar so vzeli v roke guštanjski železarji. Devetega septembra 1945 so organizirali zborovanje v Guštanju. Izvolili so akcijski odbor in mu naložili nalogo, da doseže ustanovitev gimnazije v Guštanju in poskrbi za to, da dobi svoje začasne prostore v guštanjskem gradu. Zborovalci so sprejeli resolucijo in spomenico ter sestavili delegacijo, ki je odšla v Beograd. Sprejela sta jo maršal Tito, tedaj predsednik ministrskega sveta, in minister za Slovenijo Edvard Kocbek. V resoluciji so izrazili zahtevo: „Hočemo, da se postavi meja (na Koroškem) tam, kjer mora biti po pravici tisočletne zgodovine, po pravici krvi in jezika, po potrdilu borbe, žrtev in zmage.“

Druga spomenica je izražala željo sindikata in Guštanja glede gimnazije in prošnjo, da se sme imenovati po Maršalu.

V Beogradu so delegacijo napotili v Ljubljano. 13. septembra se je priglasila pri šefu odseka za srednje šolstvo prof. Viktorju Smoleju, nato pa je z njim odšla k ministru dr. Ferdu Kozaku. Ta je poslal Viktorja Smoleja na ogled prostorov v Mežici, na Prevaljah in v Guštanju. Po ogledu in posvetih z domačini je ministrstvo za prosveto z odlokom z dne 17. 9. 1945 ukinilo nižjo gimnazijo na Prevaljah in ustanovilo nižjo gimnazijo v Guštanju. Hkrati je dovolilo tudi formiranje kakega višjega razreda, če bo zanj prijavljeno vsaj 20 do 25 dijakov. Sklenjeno je bilo, da bo ob

gimnaziji v gradu tudi internat. Določen je bil šolski okoliš, ki je obsegal Mežiško, Mislinjsko in Dravsko dolino od Vuhreda navzgor. Za svojega delegata je ministrstvo določilo dr. Franca Sušnika. V sporočilu sindikatom v Guštanju govori o 'celotnem gimnazijskem zavodu', o začasnih rešitvah prostorskih problemov in potrebi po novem gimnazijskem poslopju. Gimnazija naj postane 'kulturno izžarevališče' za vso Koroško,

In začelo se je udarniško urejanje prostorov. Žene železarjev so grad temeljito očistile, železarji so z udarniškimi šihti eno nedeljo vsak mesec poskrbeli za najnujnejšo opremo. Ime je dobila Gimnazija Ravne po ledinskem imenu terase z gradom nad Guštanjem.

Svečan začetek pouka je bil 17. oktobra 1945.

Hkrati z nižjo gimnazijo, ki pa je že prvo leto delovanja začela preraščati v popolno, se je vselil v grad tudi dijaški dom s tudi po sto in več gojenci. Grad je tudi s preurejeno, za nadstropje dvignjeno grajsko konjušnico vred postal pretesen za vse mlade, ki smo se nagnetli vanj iz vseh, tudi najbolj zakotnih krajev in globač vse koroške krajine. Vedno bolj se je kazala potreba po novem gimnazijskem poslopju.

V šolskem letu 1947/48 se je vodstvo gimnazijske mladinske organizacije samo odločilo za nedoumljiv podvig. Sklenilo je: organizirati mladinsko delovno brigado, ki bo s krampi in lopatami izkopala gradbeno jamo in jamo za temelje novega, velikega, dvonadstropnega gimnazijskega poslopja. Za delo v brigadi se je prijavilo čez sto brigadirjev.

Toda za uresničitev zamisli je bilo potrebno soglasje okrajnega ljudskega odbora na Prevaljah in Centralnega komiteja mladine Slovenije. Tam so bili presenečeni, saj je organizacija delovnih brigad spadala zgolj v njihovo pristojnost. Težava je bila v tem, da je moral CK novačiti brigadirje za republiške in zvezne akcije, takrat predvsem za Novo Gorico. Po napornih dogovarjanjih so se vendarle dogovorili, naj gre 20 dijakov v Novo Gorico, drugi pa lahko ostanejo na Ravnah. Tudi drugi poizkus republiškega vodstva, da bi odpeljali brigadirje z Raven v Novo Gorico, ni uspel. Prva brigada je nosila ime Pavla Žaucerja—Matjaža, takrat ministra za kmetijstvo in člana CK KPS. Brigada je delala od 27. junija do 4. avgusta. Delo pri izkopu gradbene jame so brigadi oteževali močni nalivi, da je bila včasih potrebna tudi pomoč gasilcev.

Jeseni 1949 je bilo videti, da je bilo vse opravljeno delo zaman. Predviden izkop ni nikjer segel do trdne podlage, ki bi lahko prevzela nase težo velike stavbe. Odgovorni za gradbišče si niso upali prevzeti odgovornosti za nadaljevanje dela in za brigadirje, ki so še kar naprej vztrajali. Kljub prepovedi so ponoči skrivaj izkopali še nekaj tri štirimetrskih jam do trdne podlage, ki so napolnjene z betonom lahko prevzele nase težo bremena.

Zadnja — tretja mladinska delovna brigada je nosila ime ravnatelja gimnazije dr. Franca Sušnika. Imela je svojo himno, ki je izražala razpoloženje časa in brigadirjev.

In ta brigada je zabetonirala temelje in kletni venec novega gimnazijskega poslopja. A tudi tej je bila potrebna pomoč gasilcev. Tokrat nam jo je zagodla suša. Voda v grajskem vodovodu je domala presahnila. Pa so nam gasilci posodili svojo staro ročno črpalko, da

smo polnili cisterno nad mešalcem betona z vodo iz grajskega ribnika.

Betonirali pa smo tudi med rednim poukom in imeli urnik, v katerem je bilo betoniranje vključeno med druge predmete. Prava samorastniška vnema dijakov ni ostala skrita. Ne samo iz bližnje okolice, tudi iz Maribora in od drugod so se vozili pomagat dijakom — udarnikom.

Leta 1949 je dala gimnazija prvo generacijo maturantov. Zavest o potrebi preraščanja dosežene izobrazbene ravni v regiji je začela hitro naraščati.

Gimnazija pa ni opravljala le svojih učno—vzgojnih nalog. Že njeni prvi dijaki so se udeleževali mnogih športnih tekmovanj in so dosegali na njih lepe rezultate. Gimnazijska folklorna skupina je nastopila tudi v coni B Svobodnega tržaškega ozemlja, dramske skupine so uprizarjale gledališke predstave, gimnazijski mešani pevski zbor je vrsto let uspešno zastopal gimnazijo na različnih prireditvah. Posebno pozornost slovenske javnosti so dijaki ravenske gimnazije dosegli, ko so njihove ekipe na radijski oddaji Spoznavajmo svet in domovino redno nastopale in največkrat kar zaporedoma zmagovale.

Medtem ko se „tekmovanja“ za bralno značko po drugih srednjih šolah v Sloveniji niso uveljavila, je bilo na ravenski gimnaziji med leti 1961 (prva podelitev) do leta 1992 podeljenih le nekaj manj kot 1900 Prežihovih in drugih bralnih značk različnih stopenj.

Ustaljeni način gimnazijskega dela je leta 1980 pretrgala šolska reforma z uvajanjem usmerjenega izobraževanja, kar je pripeljalo do združitve gimnazije z Metalurško industrijsko šolo v Srednjo šolo tehnične, naravoslovne in pedagoške usmeritve (SŠTNPU). Tako je ostalo do leta 1991, ko je gimnazija spet postala samostojna.

Zdaj je pionirska leta gimnazije že zdavnaj prekrila pozaba in nesluten vsestranski razvoj je prinesel nove možnosti in potrebe. Sedanji gimnazijci se na spremenjene izzive čase odzivajo drugače, kot smo se njihovi starejši predhodniki. Svet jim je odprt in se jim še vedno bolj odpira. Lahko potujejo, ne sodelujejo več le z gimnazijci slovenske gimnazije v Celovcu, temveč z vrstniki z vseh koncev sveta, svoje znanje primerjajo z njihovim, dosegajo tudi mednarodna priznanja.

Hej, pod Peco, Uršljo goro
ljudstvo se budi,
z delom v dolu in planini
pesem se glasi.
Vsem naprej brigada naša
v srcih nosi Korotan,
tja čez Peco do Celovca
bo sijal, sijal naš dan.
Bratje, srečo si podajmo
iz fužin, iz jam, lesov,
v novi zarji zdaj gradimo
dom kulture naše nov.

Vezi gimnazije z nekdanjimi maturanti pa se z njihovim odhodom z gimnazije niso docela pretrgale. Dokaz teh vezi so med drugim štirje zborniki, nastali ob zaokroženih obletnicah gimnazije. Prvi je izšel ob 20. obletnici gimnazije septembra 1965 pod naslovom Med Peco in Pohorjem. Posvetilne besede mu je napisal dr. Franc Sušnik. Ravenski gimnaziji je pripisal veliko zaslugo, da „je pomaknila našo koroško deželo iz nicin v luč slovenske kulture“. Razglasil jo je za spomenik žrtvam vojne in ugotovil, da je v njenem spočetju

kanček ljubezni, saj „Brez te, vnete, bi v gluhem hrumu strojev ne bilo spoznanja, da um le vodi težke stope; in ne bilo bi slutnje, da je za sivimi zastori lepôte svet“.

Uredniški odbor prve knjige je želel, naj bo ta zbirka razprav in razmišljanj o domačih krajih in ljudeh skromna zahvala gimnaziji ob njeni 20—letnici. Z njo smo želeli odtegniti pozabi nekatere pomembnejše dogodke preteklosti, strniti podatke in vire, ki so našemu gospodarstvu in javnim službam pri analitičnem delu in načrtovanju potrebni, in opozoriti na materialno in duhovno bogastvo Koroške.

Dodani grafikon je kazal rast števila maturantov — od prvih 24 leta 1949 do 96 leta 1973 in 82 leta 1975. Skupno število maturantov v dvajsetih letih se je dvignilo na 803 in že se je dalo v desetinah naštevati prve diplomirane zdravnike, inženirje, profesorje...

Druga knjiga zbornika je izšla leta 1985. V uvodu vanjo je dr. Sušnik poudaril pomembnost tega, da je že takoj po vojni potekala ob gospodarskih tudi že kulturna akcija za gimnazijo, ki je zrasla iz ljudskih nižin v zapostavljenem rodu in po vojni med prvimi v Sloveniji začela z delom. In, „zdaj, ko odmika čas prve delavce in brigadirje v brezimenje, so rodovi njenih maturantov potrditev njenega poslanstva“ .

Štiridesetletnice svojega obstoja si gimnazija uradno ni dočakala. Spremenila in preimenovala se je v Srednjo šolo naravoslovno—tehniške in pedagoške usmeritve. Pobudo za izdajo tretje knjiga zbornika Med Peco in Pohorjem je dal programski odbor raziskovalnih skup-

Ravenska gimnazija *Foto: Tomo Jeseničnik*

nosti štirih koroških občin, ki so ustvarile tudi gmotno osnovo za njen nastanek in izid. Zbornik sta izdali Koroška osrednja knjižnica in Kulturna skupnost Ravne na Koroškem. Širidesetletnico gimnazije smo preimenovali v 40—letnico osvoboditve in srednjega šolstva v koroški krajini. Želja uredniškega odbora je bila, obdelati problematiko kar le mogoče regijsko. Zaključiti je želel problematiko gimnazijskega obdobja šole in teme, začete, a ne dokončane v prvih dveh knjigah zbornika. Vztrajal je pri starem naslovu, formatu knjige in pri starem uredniškem konceptu. Vedel in napovedal pa je, da bo naslednji zbornik drugačen.

In zbornik, ki je izšel ob 50. obletnici, je spremenil uredniški koncept, format in obliko. Izšel je leta 1995 pod naslovom Zgod(b)ovina gimnazije Ravne na Koroškem. Izdala ga je gimnazija. Pobudo za izdajo je sprožil Tone Sušnik in tudi že pridobil prve sodelavce. Pripravljalni odbor za proslavo 50. obletnice pa je imenoval širši uredniški odbor, ki je razširil tudi seznam sodelavcev. Njegovo vodilo je bilo: „Ne le spoštljiva višina znanstvenih nazivov, ki so jih bivši ravenski dijaki medtem že dosegli, temveč pestrost poklicev in bogata raznolikost njihovih življenjskih poti — tako je bilo naše vodilo„, je zapisala glavna urednica. Lepo opremljeni knjigi je dodano nekaj fotografij umetniškega fotografa, nekaj reprodukcij del akademskega slikarja in fotografij plastik dveh akademskih kiparjev, nekaj realiziranih arhitekturnih projektov, fotografija steklenega izdelka oblikovalke in nekaj fotografij pokojnega Alojza Krivograda Futyja. V zborniku so objavljeni prispevki duhovnika, fizioterapevtke, diplomirane igralke, diplomatov, srednješolskih profesorjev, režiserja, nekoč vrhunske alpske smučarke, diplomiranih novinarjev, zdravnika, doktorjev agronomskih, bioloških, filozofskih, geoloških, kemijskih, literarnih, pedagoških, psiholoških ved in teologije, pa prispevek pesnika, priznane pisateljice, prevajalca ... Kar nekaj med njimi je že upokojenih in še aktivnih univerzitetnih učiteljev. Med pisci je tudi nekdanji predsednik Državnega zbora Republike Slovenije pa direktor kataloškega oddelka Vatikanske knjižnice in tudi že eden prvih akademikov.

V svojih prispevkih so avtorji svojo povezanost z gimnazijo, njenimi ravnatelji in profesorji, izrazili s kar precej priznanji, a tudi nekaj pomisleki. Spregovorili so o svojih življenjskih usodah in poklicnih uspehih, ki jih tudi mlajšim gimnazijskim maturantom ne manjka. Najbrž bi kazalo z izdajo takih zbornikov nadaljevati tudi ob naslednjih zaokroženih obletnicah gimnazije.

Majda Kotnik—Verčko, ravnateljica Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika

Udobnejše domovanje

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika v prenovljenih prostorih ravenskega gradu

Obnova Koroške osrednje knjižnice je med najzahtevnejšimi gradnjami večjih slovenskih knjižnic. Ker je zaradi nemotenega izvajanja knjižničnih storitev izvedljiva le v več fazah, je težavnejša kot novogradnja. Finančna sredstva so glede na zahtevnost objekta (ohranitev stavbne dediščine in funkcija pokrajinske knjižnice) skromna in roki za dokončanje izredno kratki. Vrednost celotne investicije bo verjetno presegla načrtovanih 800 milijonov tolarjev (400 milijonov tolarjev zagotavlja ministrstvo za kulturo, 400 Občina Ravne na Koroškem).

Čeprav priprave za obnovo segajo v leto 1997, so se intenzivna pripravljalna dela začela šele leta 2001, gradbena dela pa septembra 2002. V prazničnem decembru 2003 je bila končana 1. faza obnove, izvajalec del pa je bilo podjetje Gradbeništvo Igerc.

Na pol poti do cilja so se slovesno odprla vrata naše nove knjižnice: 1700 kv. m obnovljenih prostorov ravenskega gradu — zahodnega trakta, kamor smo preselili 160.000 izvodov knjig in periodike. Več kot 57.000 enot gradiva smo morali umakniti na začasno lokacijo, 40.000 knjig je v krajevnih knjižnicah. Opravljeno je veliko delo.

Propadajoči grajski kompleks je zahteval temeljito prenovo in večje konstrukcijske posege, hkrati pa skrben spomeniško—varstveni nadzor, da bi čimbolj pristno ohranili oz. izluščili njegovo nekdanjo podobo. Mlada generacija slovenskih arhitektov pod vodstvom Maruše Zorec je dodala le drobce kot znamenje našega časa, ohranila historični volumen in mu dala novo vsebino: v obnovljenem delu gradu je knjižno gradivo v prostem pristopu tako za odrasle kot za otroke, bralec sledi toku polic, kjer je kvalitetna zbirka novejšega gradiva. Starejša slovenika in redkeje iskano gradivo, vključno s periodičnim tiskom, je dosegljivo iz skladišča. Od vhoda se odpira informacijsko središče — srce knjižnice: izposoja, referenčna služba z informatorji, e—knjižnica. Mansarda je namenjena oddelku za nabavo in obdelavo

gradiva, zaradi faznosti projekta obnove trenutno v teh prostorih delata še strokovni delavki za domoznanstvo in uprava.

Z novim letom se je že začela 2. faza obnove, adaptacija osrednje grajske stavbe, kjer načrtujemo dve čitalnici, domoznanski oddelek in svetovalno službo, posebne zbirke, prireditveno dvorano in razstavišče z manjšo kavarno, prostore za upravo in tehnično službo. 3. faza obsega zunanjo ureditev s parkirišči.

Po končanem projektu se bo ravenska knjižnica razprostirala na skoraj 3.500 kv. m in pridobila vse pogoje za delovanje sodobne pokrajinske knjižnice.

Drznost in izvirnost te obnove prinaša ohranjanje stavbne dediščine – gradu in pridobitev sodobne, moderne knjižnice, ki jo dnevno že sedaj obišče okrog 500 ljudi.

Kolikor je drznosti v projektu, je je tudi v postavitvi t. i. aktualne zbirke, ki zahteva izgradnjo in upravljanje zbirke po sodobnih načelih stroke, teži h kvaliteti in nenehnemu izboljševanju ponudbe ter zadovoljevanju uporabnikovih informacijskih potreb.

Nova knjižnica predstavlja predvsem najvidnejši del celotne knjižnice – storitve in delo z uporabniki. To je naša skupna hiša izobilja: znanja in spoznanj, našega skupnega spomina, preteklosti in prihodnosti. Tak je tudi skupen cilj vseh, ki sodelujemo pri projektu.

Obnovljeni del ravenske knjižnice. *Foto: Tomo Jeseničnik*

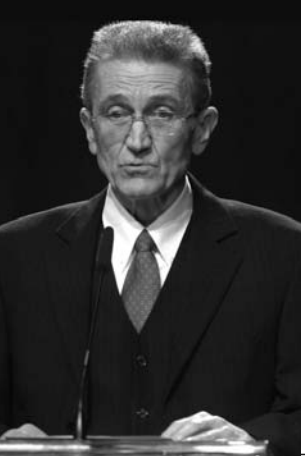

Govor Prešernovega nagrajenca Florjana Lipuša na Prešernovi proslavi 7. februarja 2004 v Cankarjevem domu

Z jezikom bomo ali ne bomo

Današnji dogodek je poseben dogodek. Poseben zato, ker pada v čas novo oblikujoče se Evrope, kjer čakajo Slovenijo novi izzivi, nove naloge in nove priložnosti, in poseben dogodek zato, ker pada v posebno razdobje samorazkrojevanja med koroškimi Slovenci. Stojimo pred svetlim trenutkom, ko se bo slovenska beseda slišala po vsej Evropi, saj se je s svojo ustvarjalnostjo že davno enakovredno vključila med druge evropske narode. Uveljavitev našega jezika na evropski ravni bo vzpodbujala tudi druge ogrožene jezike, ki bi lahko postali naši zavezniki. Paradoksno, protislovno k temu je jezikovno stanje na Koroškem: medtem ko Slovenija skrbi za to, da se bo naša beseda razlegala v širokem evropskem prostoru, pa jo na Koroškem sami utišujemo in zmanjšujemo, s svojo politično nezrelostjo in nepoučljivostjo skrbimo za to, da se vedno manj razlega med nami. Kdo se bi še mogel ogreti za tako narodno skupnost, kakršna se predvsem v svojih prednjih političnih vrstah prikazuje v teh dneh?

Naneslo je, da je slovenska država počastila besedo prav v tem kotu in prav v ta čas. Besedo, ki je bila na Koroškem vedno vodnica skozi čase. Nikoli nič drugega ni bilo na kocki ko jezik. Z jezikom smo ali nismo, z jezikom bomo ali ne bomo. Počastili ste ga in z njim smo počaščeni vsi. Koroška je bila domala eno tisočletje osrednje slovensko ozemlje: pol tega tisočletja dolgo upravno in kulturno središče, potem pa še pol tisočletja dolgo samo kulturno središče. Ko je Anton Janežič pred 150 leti začel tiskati slovensko besedo, se je tam vključil velik del slovenskih literarnih klasikov, se je osrednja slovenska literatura dogajala v Celovcu. Seveda se je s tem okrepilo tudi sistematično ponemčevanje, dokler dežela ni bila potisnjena na geografski in jezikovni rob. Kljub neštetim programom zadnjih sto let, narodnim programom vseh barv in zvrsti, Slovenci na Koroškem nikoli več nismo dosegli one visoke ravni iz časa Janežiča, iz časa prvoborstva za slovensko besedo. Domala sto let po Janežiču se je z revijo Mladje dogodil nov poizkus literarnega osveščanja, ki pa je ostal poizkus. Narodni programi zadnjih sto let so se zavzemali vsak za svoje bolj ali manj ozke interese, pri čemer je bila beseda sama navadno le sredstvo, redko ali nikoli cilj. V svoji ozki idejni vnemi so pozabili, da je obstoj odvisen od zavesti, kakor tudi danes na Koroškem pozabljamo, da nam bo slovenska državnost v prid le, če bomo sami razvijali zavest. In ko so ti programski interesi pogoreli,

in pogoreli so domala vsi, je z njimi pogorela tudi beseda. Danes slovenska beseda pri nas nima več veljave, nima več čara, nima več zanosa. Kaj čuda, da se je tudi vsa resnična ustvarjalna kultura dogajala in se dogaja posamično, po nepodprtih pobudah, se dogaja zunaj tistih narodnih struktur, v katerih bi se morala dogajati in v katerih so njeni nosilci plačani za to, da bi se dogajala. Kultura, ki po sreči postane splošna narodna last in si jo potem vsi pridno zapisujemo na svoje zastave.

Ekonomska moč osvaja tudi naše ljudi, in to v vzdušju, ki podcenjuje slovensko kulturo ali jo prezira, iz ekonomskih vzrokov zapadamo temu preziru tudi sami. K duhovnemu nasilju množičnih medijev, k ustoličenemu poneumnevanju v deželi pridajamo mi sami še svoj lastni delež. Nič čuda torej, da ljudstvo omahuje, da naši ljudje najprej žrtvujejo, opuste prvotne narodne vrednote. Nevidno in neslišno usiha naše število, v zadnjem času kar vidno in slišno, ker ne znamo strniti svojih moči in smo malodušni do dogajanja v narodni skupnosti sami in zunaj nje. Sami sebe preprečujemo, omejujemo in zmanjšujemo. Neprestano se umikamo, izgubljamo in od plebiscita dalje naivno nasedamo obljubam, ki vedno ostanejo obljube. V takih razmerah ne moremo dozoreti niti za enakopraven dialog, in to se prav v zadnjih mesecih na Koroškem kaže v vsej razsežnosti; ne moremo dozoreti za razumno debato in trezno presojo, kaj šele za to, kar naredi narodno skupnost za trdno narodno skupnost. Politika koroških Slovencev, ki je politika njihovih predstavnikov, ni prav nič prešerno praznična, je prazna, je danes zaslepljena in cinična, sramotno neodgovorna in žaljiva. Medtem ko so ponemčevalna sredstva naših nasprotnikov danes postala bolj izbirčna, bolj pretanjena, izbrana, tankočutna, pa mi sami opravljamo raznarodovanje neprikrito, glasno in hrupno, brez sramu, opazno po vsej deželi in preko naših meja. Koroški Slovenci se krčimo na posamezne družine in posameznike, raztreščene po vaseh in mestih, ostali smo sami in posamični, prepuščeni lastni iznajdljivosti, saj daleč naokrog ni koga, ki bi hodil pred nami, kaj šele, da bi kdo odpiral vrata ključnim, bistvenim rečem za narodno preživetje. Važeviči si lastijo narod in ga zlorabljajo za svoje osebne interese in koristi. Ljudstvo je prepuščeno samo sebi, tako kakor naši politični predstavniki predstavljajo le sami sebe, čeprav nam zdrava pamet pravi, da je izhod le v enakopravnem pluralizmu na znotraj — in složnosti, enotnosti na zunaj. In v spoštovanju do podedovane besede, v uveljavljanju besedne kulture, kar je prav za manjšino usodne narave. To besedo pa sami držimo na čim bolj nizki ravni, kjer so tudi misli nizke; prav to besedo sami ponižujemo in pustimo drugim, da jo ponižujejo, ne dajemo ji tistega prvega mesta, ki pritiče ponosnim in pokončnim in ogroženim. Marsikaterim v političnih prednjih vrstah je dovolj, če se beseda ohrani na ravni narečja, saj resno mislijo, da se bo jezik ohranil, če kmetje v slovenščini uganjajo svojo živino v hleve.

Temu ustrezna je danes tudi podpora matične države. Razumljivo je, da se slovenski državniki, ki obiskujejo Avstrijo, izogibajo prerivanju in komolcanju znotraj narodne skupnosti, toda kaj je z drugimi, bistvenimi elementi narodnosti? Avstrijsko ustavno sodišče je odločilo, da je treba postaviti več dvojezičnih krajevnih napisov, koroške deželne in komunalne oblasti prezirajo ta odlok. Ne bojo upoštevale, kar vrhovno sodišče od njih zahteva. Seveda je taka drža znak propada-

nja politične kulture in civilizirane države nevredna, je pa tudi posledica resnice, da ta oblast ne čuti nobenega pritiska ne s strani demokratične javnosti ne s strani slovenske države zaščitnice. Krajevni napisi napravijo jezik viden, opazen, otipljiv, izpričujejo navzočnost dveh narodov, zato so dvojezične table zadeva jezika. Slovenski tednik, naše novo prisilno glasilo, nezaželeno nesrečno dete, ni zadeva obveščanja in novic, ni forum za razredne boje, ni vežbališče za namišljene rešenike, ni priložnost za ideološko prepotenco in oblastnost, temveč je vprašanje jezika. Avdiovizualni mediji niso zadeva razvedrila in zabave, temveč so zadeva jezika. Z jezikom smo ali nismo, samo z jezikom bomo ali ne bomo.

Slovenska država ima takšno narodno manjšino, kakršno si je zaslužila v zadnjih desetletjih, in narodna manjšina ima tako matično državo, kakršno danes zasluži. Današnje stanje na Koroškem bi najbrž ne bilo tako klavrno, če bi manjšina slovenski državi ne bila le neke vrste nadležni priobesek; če bi slovenska država in pred njo Jugoslavija ne spremljali tako ravnodušno avstrijsko preobražanje dvojezičnega ozemlja v enojezično; če bi slovensko javno mnenje tako ne zapadalo brezbrižnosti in bi ne dopustilo, da je zaščita manjšinskih pravic odvisna od samovolje oblasti. Po drugi strani pa je kaj razumljivo, da pri taki mizi in ob taki strežbi, kakršno Slovenci na Koroškem premoremo danes, človeka mine apetit. Glede na to, da nas lastni politični odbori s svojim zgledom danes napotujejo v muzeje in arhive, če ne kar v grobnice, bomo mogli igrati še kakšno vlogo v novi Evropi? Kljub kaj bedni sliki, ki jo danes dajemo javnosti, človeka navdaja skušnjava, ali bo narodna manjšina le premagala raznarodovanje današnjih dni, ne tisto od zunaj, temveč tisto naše najbolj usodno lastno raznarodovanje. Ga bo premagala, ker jo druži notranja kohezivnost, privlačnost med rodnimi molekulami, na katere naše politično zastopstvo nima vpliva?

V ničemer drugem nismo bili razen v jeziku, v ničemer drugem ne bomo razen v njem. Na Slovenijo nismo samo emocionalno navezani v vseh odtenkih javnega in osebnega življenja, Slovenijo želimo tudi opaziti, tudi občutiti, tudi zaznavati, se spoznati v njej, kakor naj bi se ona spoznala v nas.

Z vsem spoštovanjem se zahvaljujem za podelitev te največje slovenske odlike, ki povzdiguje tudi našo besedo na avstrijskem Koroškem in je tako vidno znamenje, tako rekoč obveza in napoved za to, da se bo Slovenija odslej očetovsko pobrigala za svoje Slovence v zamejstvu. Zdaj, ko geografske in jezikovne robove spet poglajamo in odstranjujemo. Zahvaljujem se Republiki Sloveniji, kulturnemu ministrstvu, upravnemu odboru Prešernovega skladu, in vsem bralcem. Zahvaljujem se Lojzu Wieserju, ki je natisnil večino mojih tekstov, prav tako založbi prve knjige, DZS, in založbi zadnje, Literi v Mariboru, naslednici znamenite Založbe Obzorja. Vam vsem pa, da ste me poslušali.

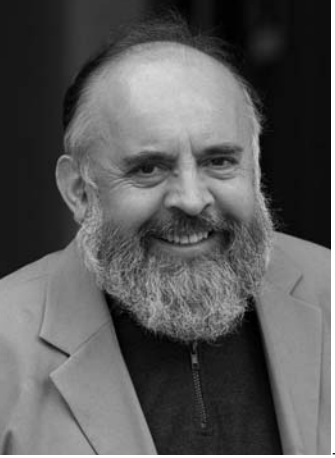

Vinko Ošlak, dobitnik lanskoletne Rožančeve nagrade za najboljše publicistično pero

Slovenski kulturni prostor ob vstopu Slovenije v EU

Naslov sicer ni moj, a včasih razvije človek kako misel prav z naslovom, s katerim sicer ni zelo srečen.

Sintagma iz tega naslova, namreč „slovenski kulturni prostor“, je del za eno besedo širše sintagme, ki jo je v 70. letih sproducirala in začela širiti tedanja transmisijska politična organizacija Socialistična zveza delovnega ljudstva, organizacija, v katero so se smeli včlaniti tudi tako slaboumni in nazadnjaški ljudje, kakor denimo tisti, ki zaradi svojega verskega prepričanja niso mogli postati člani organizacije, ki je temeljila na „znanstvenem pogledu na svet“, namreč na nezaslišanem šarlatanstvu znamenitega Engelsovega spisa iz njegove Dialektike prirode, naslovljenega tako, da ni bilo o „znanstvenosti“ nikakega dvoma, namreč: „Vloga dela pri preobrazbi opice v človeka“. Tisti, pri katerih ta preobrazba še ni bila čisto dokončna, so se smeli politično združevati v tedanji Socialistični zvezi — in iz njenega vodstva je prišla formulacija „skupni slovenski kulturni prostor“.

Prostor in čas sta razsežnosti in danosti fizičnega, se pravi v obeh pogledih omejenega in ekskluzivnega sveta. Kdor bi razumel kulturo, vpeto v ti dve kategoriji, ta bi jo torej razumel kot nekaj materialnega, končnega in merljivega, pa tudi poljubno razpoložljivega za vsakršno oblikovanje in normiranje, kakor pač to velja za tiste fizične pojave, ki jih človek s svojimi spoznanji in tehniko že zna in more oblikovati. Tako so jo kajpada razumeli predvsem nosilci „znanstvenega pogleda na svet“, se pravi organizirani komunisti (ljudje, ki so kot prvi primerki človeške vrste mogli imeti znanstven pogled na svet, ne da bi sami morali biti pri tem resnični znanstveniki ali da bi o znanosti sploh kar koli vedeli). Kakor vse druge sestavine slovite Marxove „družbene nadstavbe“, je bila zanje tudi kultura materialnega izvora in le odraz in izraz materialnega stanja, iz katerega je poganjala. Taka kultura seveda potrebuje za svoj obstoj nujno obe temeljni fizični razsežnosti: prostor in čas. Tako prostor kakor tudi čas pa sta ekskluzivna: na istem mestu in v istem času. Zato je materialist — v času nasilnega vladanja „dialektičnega materializma“ sem naivno mislil, da je treba strogo ločevati med filozofskim in moralnim materializmom, danes pa vidim, da se skoraj v vseh primerih vsaj čez nekaj časa oba materializma lepo snideta in se nazadnje izkaže, da je bil filozofski samo samopomirjanje vesti zaradi dejanskega moralnega, za katerega v bistvu gre — tudi pojavu, kakršen

je kultura, tokrat nacionalna kultura, prisiljen odmeriti ali odkazati ekskluzivni prostor, v katerem naj bi bil zagotovljen njen obstoj.

„Skupni slovenski kulturni prostor“ je zajemal geografsko področje republike Slovenije in ozemlje v sosednjih državah, kjer živi slovenska narodna skupnost: v Avstriji, Italiji in na Madžarskem. Na največjo slovensko narodno skupnost zunaj meja slovenske republike so iz političnega oportunizma preprosto pozabili — kakor to v glavnem delajo še danes. Sosednje države so imele resnejše skrbi in se niso poglabljale v ideološke konstrukte in igrače, proizvedene v Ljubljani, sicer bi morale protestirati zaradi ozemeljskih aspiracij. Če namreč Koroška po tej definiciji sodi pod „skupni slovenski kulturni prostor“, kultura pa je pojmovana materialno, saj drugače v ključu „dialektičnega materializma“ ne more biti, to preprosto pomeni, da sodi tudi avstrijski del Koroške, vsaj kar zadeva kulturo, pod slovensko, v tistem času torej jugoslovansko jurisdikcijo. Če bi bil ta pojem kaj več kakor ideološka ropotuljica, bi to v praksi pomenilo, da bi morala koroška deželna vlada dobiti za vsako zazidalno spremembo na Koroškem soglasje tedanjega slovenskega „izvršnega sveta“, saj je vsaka gradbena dejavnost poseganje v materialno kulturo — in druge dialektični materialisti, torej tedanji oblastniki Slovenije, niso mogli poznati.

Prav tako iz ideoloških in državno—političnih razlogov tedanji oblastniki pojma „skupnega slovenskega kulturnega prostora“ niso razširjali tudi na „zdomstvo“, se pravi na kraje po svetu, kjer Slovenci strnjeno bivajo, kakor denimo Buenos Aires ali Bariloche v Argentini, pa Cleveland v ZDA, Toronto v Kanadi ipd. In slovenski nacionalisti iz protikomunističnega tabora so jim to tudi večkrat očitali. Te države so imele veliko srečo, saj bi logika materialističnega razumevanja kulture zahtevala, da tudi njihova ozemlja in mesta padejo pod jurisdikcijo tedanjega slovenskega „izvršnega sveta“, saj je „skupni slovenski kulturni prostor“ povsod tam, kjer živijo in se kulturno udejstvujejo Slovenci. V tem oziru se slovenska komunistična oblast ni prav nič razlikovala od tega, kar nam pri srbskih nacionalistih vzbuja obilo veselega smeha, da je namreč Srbija povsod, kjer je kak srbski grob. Ali pa od krilatice nemškega pisatelja Thomasa Manna: „Kjer je Thomas Mann, tam je Nemčija“, izrečene v radijskem govoru v ameriškem ekzilu med vojno. A če so imele države kakor ZDA, Argentina, Kanada, Avstralija, seveda tudi Francija, Belgija, Nemčija, Švedska, Avstrija in še katera, zgodovinsko srečo, da slovenski oblastniki svoje definicije „skupnega slovenskega kulturnega prostora“ niso, kar bi bilo sicer edino logično, raztegnile na vsa geografska območja, kjer je kak Slovenec počel kaj kulturnega, pa so tudi slovenski in jugoslovanski nosilci „znanstvenega pogleda na svet“ imeli salamensko srečo, da se česa tako genialnega ni spomnila denimo tudi Indija, ki bi tako okolico Novega mesta, dele Prekmurja in še kakšen slovenski kraj zaradi tam živečih Romov razglasila za del „skupnega indijskega kulturnega prostora“.

Kaj vse to pomeni za dogodek, ki je obljubljen za 1. maj 2004, ko naj bi bila tudi Slovenija z devetimi drugimi državami vključena v Evropsko zvezo? Vsekakor lahko rečemo, da Bruselj, čeprav tudi sam ni brez deleža norosti, za take šale iz Ljubljane ne bo imel veliko posluha. A čemu bi sploh bila Evropska zveza kakršna koli prostorska kategorija za kulturo, slovensko ali katero drugo, v bistvu pa obče-

človeško, saj so slovenski, nemški, ameriški, japonski samo njeni akcenti, njene barvne nianse, njena izrazna narečja, ko pa je edini prostor vsakršne človekove kulture svet kot celota, saj je kultura po mnenju tistih, ki nimamo „znanstvenega pogleda na svet“, temveč navadno zdravo kmečko pamet, pojav duha in ne materije, torej pojav, ki se sicer pojavlja iz prostora in časa, a ni v nobeni od obeh razsežnosti omejen in zamejen, temveč svobodno veje „koder hoče“, kakor je to zapisano tudi za Božjega Duha (Jn 3,8), začetnika in prispetja vsake duhovnosti in tako tudi kulture in njenih sadov. Prostor in čas kulturo različno zaznamujeta, o tem ni nobenega dvom, nikakor pa kulture v njenem bistvu in namenu ne opredeljujeta, kakor menijo materialisti. Zato ni res, da bi bila povsod po svetu Srbija, kjer je tako ali drugače umrl kak Srb, pač pa je res, da je tudi v najbolj zakotni srbski vasi svet in kozmos, če je v tej vasi en sam človek, ki živi po Božji, se pravi tudi kozmični postavi, če pojmuje, hoče in dela dobro, kar je hkrati tudi najvišja formula človekove kulture in ne samo vere in morale. Tako tudi ni res, da bi bila povsod, kjer živi in piše Thomas Mann ali kak drug nemški pisatelj ali pesnik, Nemčija, pač pa je v vsaki nemški naselbini, v vsakem nemškem stanovanju, sobi in pisalni mizi, na površini papirja, na katerem piše in celo na površini peresne konice, s katero piše kak nemški pisatelj, ves božji svet in kozmos, če je ta zapisana beseda v skladu z Besedo, ki je ustvarila svet in človeka, ustvarila tudi prostor in čas in začela človekovo zgodovino. Tudi prostor slovenske kulture, slovenske seveda v relativnem in pogojnem pomenu te besede, je vedno bil in bo ves svet, ves kozmos, kakor se tudi oba zrcalita in uresničujeta tudi v najbolj odročni slovenski vasi, kjer kdo tiho in anonimno obdeluje svoj vrt, pa pri tem misli na celoto, se pravi na Boga in njegov ustvarjeni svet.

Marjan Kolar, pisatelj,
ki je oktobra 2003 dopolnil 70 let

Zelene besede

Železni antenski drog se z rogovilastimi rokami izteza na vse strani štiri strani neba po zadnjih novicah, po lepih in strašnih obrazih, žarečih barvah in tresketavi glasbi, ki naj napolni hiše spalnega naselja, v katerem se nikoli nič ne zgodi. Sprejeti hoče in po kablu poslati naprej čimveč besed o vojnah in miru, nasititi ljudi s tisoč podobami, jih krmiti vsak dan sproti, da bi čimprej zvedeli za vse čenče doma in po svetu enako hitro kot njihovi levi in desni sosedje, za vse ugrabitve, teroristične napade, tornade, potrese in povodnji.

Krog droga bohota grmovje in drevje, ki obroblja trato. Na kovinskih štrlinah antene se spreletavajo sinice ter se vzvišeno hehetajo okorni kosovki, ki se pase štiri metre pod njimi. Nikamor se jim ne mudi, kajti naj si hišni prebivalci domišljajo karkoli, pravi gospodarji vrta so zelenje in ptiči.

Saj ljudje res vsak dan nekaj šarijo po tem koščku zemlje. Tu in tam izpulijo kak plevel, praskajo in kopljejo po tleh, grabijo, urejajo ter zalivajo, potlej pa že neučakano hodijo gledat vsako cvetlico posebej, kdaj bo začela odpirati svojo čašico. Ampak to sta komaj ura, dve na dan. Pol dneva jih sploh ni doma, osem ur spijo, ostali čas tičijo v hiši, kjer po malem venomer nekaj brkljajo, bolščijo v televizor in zraven govorijo ko dež.

Zato zunaj mirno, komaj opazno zmeraj bolj gospoduje rast: mahovnato plazilska je, lapuhasto široka, usnjato zimzelena, vztrajno in čvrsto rije s koreninicami v zemljo ter se košato listi nad njo. Ker en sam cvetek ne pritegne niti mušice, se jih razraste in nastelje za cele blazine, bele, modre in rožnate, da so čebele prav prisiljene pribrenčati tjakaj na pašo. Domišljavo se perunike in tulpe košatijo prek skromnih nebin in zdravilnih zelišč, komaj opaznih pod rdečo lesko, glogom in javorom.

Ob vsem tem bahavem raztezanju, razraščanju in ponujanju barv vsak teden na kratko pokošena trata skromno molči. Ampak miruje tudi ona le na videz, kajti skoznjo neumorno drobencljajo mravlje, hitijo žužki, nad njimi se vrtinčijo mušice in brenčijo muhe. Precej zato, da imajo rdečerepi kovački svoj vsakdanji ples z njimi, da morejo pastiričke važno stopicati naokrog in se vrabci vmes gredo svoje ščebetave zdrahe.

Najbolj smešni med vsemi so nedvomno ljudje. Še tako neumen hrošč ali pajek natančno

ve, kaj bi rad v kateri uri dneva, in to potem tudi zares počne, ljudje pa ne. Oni bi radi bili hkrati zunaj, da bi v prostem času vdihavali svoj vrt, spet pa tudi v hiši, kjer bi gledali televizijo. Radi bi v miru vonjali večerne rože, ki jim namenjajo toliko skrbi, a radi bi si obenem tudi polnili ušesa z novicami od vsepovsod, pa z dražljivimi zgodbami o ugrabljenih in umorjenih otrocih ter vojaških spopadih.

A ker ni mogoče obenem strmeti na zaslon in duhati sveže pokošeno trato, družina nekega večera postavi televizor pod octovec, ob njem pa razmesti ležalnike, da bi uživala oboje istočasno: televizijski spored in pozno pomladni mrak na prostem.

Vendar nekaj že od začetka ni, kakor bi moralo biti. Obraz znanega novinarja postane v novem okolju nenavadno ploščat in tuj, njegove besede o dogajanju doma in po svetu na prostem zazvenijo čudno malo pomembno. Zato ga eden posluša, drugim pogled pobegne na nebo, ki začenja počasi temneti.

Ko prileti kosovka na večerno iskanje hrane, nekdo nehote položi prst na usta ter utiša televizor, da je ne bi zmotili. Potem zaslon kaže dvorano, v kateri govornik odpira usta množici zaspanih ljudi, tile na vrtu pa tačas s pogledi božajo temno rjavo ptico, ki se poganja pod grmovjem s kratkimi poskoki ter se smešno vrti, ko pa zagleda plen, se skoraj postavi na kljun.

Zdaj se zelenje začenja obrobljati z mrakom. Z listov se odbija zadnja svetloba dneva, kakor da bi se iz sivine zasvetil odsev neba. Oblaki kot sajaste sovje peruti tiho plavajo proti zahodu.

Potem se v hiši onkraj travnika nenadoma zasmeje mlad glas, v bližnjem gozdu zaspano zakraka vrana, nebo pa se tačas zaveša z vse temnejšo modrino in od vzhoda zaveje hlad.

Televizor naprej in naprej nekaj momlja o najvažnejših dogodkih dneva v kulturi in športu, ampak vse besede, ki v hiši še premorejo neko trenutno težo in pomen, se zdaj izgubljajo med listjem, curljajo v travo in ponikajo v večer. Nobeden se zares ne zmeni več zanje, ker že vsi gledajo prižiganje luči na hribovski kmetiji onkraj ravnice in ugašanje poslednjih zlatastih meglic na zahodnem delu obnebja.

Potem kar pozabijo, da so pravzaprav hoteli skupaj doživeti najnovejšo dramo znanega pisatelja. Zato niti ni pomembno, kdo pritisne gumb, da televizor obnemi. Obmolknejo s svetlimi očmi, kajti bolj ko rase okrog njih noč, močneje diši trava. Tišina pa nenadoma ni več brezglasna, kajti zdaj tenko zaznajo zamolklo šumenje gozda, zaslutijo v zraku žametni let vešč, in ko pričakajo prvi skrivnostni skovik čuka, si zadovoljno namignejo.

Hribi naokrog se zmeraj globlje utapljajo v temo. Daleč daleč nad njimi se medlo prisvetlikajo prve zvezde, krog njih pa vse močneje diha pritlehno in grmičasto rastje svoj vonjivi počitek. Zdi se, kakor da se jih ves vrt narahlo dotika s stebli in z listjem ter sega s koreninami do njih, skoznje in onkraj njih.

Treba je samo zapreti oči, globoko dihati in čutiti, da so ta večer vse besede zelene.

Drago Kompan

Dve pesmi

Čas

Vse se vrti,
Tudi jaz in ti!?
Vse hiti, hiti!
Tudi jaz in ti?
Se vsem mudi?
Hej, prijatelj moj!
Greš z menoj?
Nimaš časa?
Kupi starega – prek oglasa!
Danes se vse prodaja!
Nešteto stvari se nahaja
Na vsakem vogalu.
Na spletnem portalu
Jih je na milijone
In v avtomatih
Je vse na žetone!
Daj, postoj
In se ne boj,
Saj bo prišel med oglase
Tudi najin čas!
V večnosti ga bomo imeli
vsi na milijone let.
In če je res tak svet,
Se bova dobila tam za kakih tisoč let?
Tam ne bo problem časa!
Tam bo problem masa!

Elektronska idila

Planet v roki in navodila,
Vedno se pride kam, če je sila!
Samo še vprašanje nekaj poskusov,
Da se prestavimo po internetu
Na drug kraj na svetu.
A kaj bo potem?
Velik promet
Človeških teles
Od pekla do nebes
Bo vse potovalo sem in tja
Po brezžičnem svetu.
Danes do treh
Bom obiskal vse celine!
Črno, rdečo zeleno, rjavo in belo.
Jutri izberém si vsaj tri planete!
Pa lune na njih in še komete!
Švigal bom sem in tja,
Dokler bo stvar delovala.
Ko bo obstala …
…

Če bom na travniku nekje v naravi,
Bodo rože dišale v travi.
In slišalo se bo mogoče žvrgolenje,
Mogoče čebel šumenje,
Mogoče bo duh po travi in senu,
Mogoče bo dež in bodo leno
Lezli črvi po grebenu

Ako bo stvar obstala
In bom nekje v vesolju zgubljeni sin,
Potem bo najbolje,
Da si na celem polju
Zbrišem spomin …

Drago Vobovnik

Še so med nami s pesmijo

Konec lanskega leta je Založba kaset in plošč RTV Slovenija izdala CD kaseto s šestindvajsetimi partizanskimi in sovdaškimi pesmimi, posnetimi v letih od 1961 do 1984, z naslovom prve med njimi Ob tabornem ognju, ki jih je, ko je še javno deloval, prepeval Koroški akademski oktet, arhivirala pa RTV Slovenije. Večino jih imamo starejši še v ušesih, saj so se pele na najrazličnejših proslavah in priložnostih ter v družbah veselih fantov in deklet. So pa tudi izpod peres številnih znanih slovenskih skladateljev. Največ, pet, jih je uglasbil oktetov umetniški vodja Ciril Krpač, sledijo pa mu Radovan Gobec in Milko Škoberne s po tremi, Luka Kramolc in France Marolt s po dvema, Danilo Bučar, Uroš Krek, Janez Kuhar, Karol Pahor, Zorko Prelovec, Matija Tomc in Miroslav Vilhar s po eno. Spremno besedo k lični zgibanki z vinjeto akademskega kiparja Janeza Boljke na ovitku je prispeval organizacijski vodja in baritonist okteta Ivek Krpač, ki ne skriva, da je ta skoraj štiri desetletja delujoči elitni fantovski ansambel s podporo v pevki in lastnim moderatorjem izšel iz Kluba koroških študentov—akademikov ljubljanske univerze, torej tistih Koroščev, ki še danes tvorimo jedro našega društva. Oktetovi spremljevalci in občudovalci njegovih „milozvočnih“ glasbenih draguljev, poustvarjanih ur nad 1600 koncertnimi nastopi na odrih po Jugoslaviji, Evropi, Afriki in Kanadi, smo z velikim odobravanjem sprejeli odločitev omenjene založbe, da zbere te drobce in jih predstavi današnjim ljubiteljem lepega petja. Domov se je vračal ne le z nepozabnimi doživetji, pač pa še z mnogimi nagradami, a tudi domovina je znala ceniti njegovo izvirnost in popolnost, saj ima v svojih vitrinah poleg treh državnih odlikovanj še Gallusovo in Maistrovo plaketo, številne plošče, med njimi srebrno kompaktno ljubljanske založbe RTV, zdaj pa jim bo dodal ta biserček za spomin tudi na dosežena prva mesta na mednarodnih pevskih tekmovanjih.

Na kaseti prevladujejo partizanske pesmi, ne manjkajo pa tudi tiste, ki so se „globoko zasidrale v slovensko dušo in domujejo v srcih kar treh še živečih generacij — ter bogatijo in utrjujejo slovensko domovinsko zavest“, pravi Ivek. Zgoščenki lahko želimo le dobro popotnico v sleherni slovenski dom, javno predvajanje v medijih in na spominskih slovesnostih ter izrazimo pričakovanje, da se bo našel še kakšen posnetek tega pevsko izrednega in svojevrstnega ansambla, ki bo pričaral njegovo enkratnost in neponovlji-

vost na naslednjem elektronskem zapisu in podobno presenetil slovensko glasbeno javnost, kot jo je ta. Zgibanki, ki predstavi tudi soustanovitelja tega ansambla in njegovega umetniškega vodjo ter dirigenta Cirila Krpača, je dodanih tudi pet fotografij iz različnih obdobjih delovanja okteta.

Koroški akademski oktet leta 1969: Janko Jutriša, Milan Štimec, Jože Černe, Ciril Krpač, Jože Gašperšič, Ivek Krpač, Peter Štiglic in Alenka Dernač—Bunta

Stane Virtič, prvi predsednik Prežihove ustanove in častni predsednik KKL

Pomagajmo današnjim samorastnikom

Ko smo v prvi polovici devetdesetih let prejšnjega stoletja v Ljubljani ustanovili Klub Koroščev, smo želeli trdneje povezati Korošce v Ljubljani in okolici in tako prisluhniti življenjskemu utripu v nastajajočih novih družbenih razmerah tudi na Koroškem. Podobno kakor sem se takrat zavzel za ustanovitev tega kluba, sem nekaj let kasneje predlagal ustanovitev dobrodelno–humanitarne ustanove, poimenovane po pisatelju Prežihovem Vorancu. Pobudo sem po sprejetju Zakona o ustanovah leta 1995 posredoval klubu, ki sem ga tedaj vodil, in kasneje koroškim občinam, posameznikom na Koroškem in v Ljubljani ter predstavnikom slovenskih organizacij na avstrijskem Koroškem. Tako smo leta 1996 v Kotljah ustanovili Prežihovo ustanovo, h kateri so pristopili tudi predstavniki slovenskih organizacij na avstrijskem Koroškem. S tem smo na nek način obudili že skoraj pozabljeno idejo o tako imenovanem enotnem slovenskem kulturnem prostoru. Sedaj, ko smo na pragu vključitve v Evropsko skupnost, bo ta prostor postal res nedeljiv. Toda življenje slovenskega jezika na avstrijskem Koroškem ne bo brezskrbno, kajti raznarodovalni proces se bržkone ne bo ustavil in zaradi tega slovenski jezik v takih okoliščinah ne bo bistveno bolj zavarovan. Upamo pa vendar lahko na okrepljeno samozavest koroških Slovencev, saj se bo slovenski jezik slišal ne samo v matični domovini, na avstrijskem Koroškem in Tržaškem in še kje, ampak tudi v Bruslju. A ne nazadnje je večja narodna samozavest potrebna tudi nam samim, saj je skrb za lastni jezik sine qua non vsakega naroda, če hoče obstati.

Ob ustanovitvi KKL resda nismo imeli dovolj jasne predstave, kako pomagati Koroški, predvsem zaradi skokovitega porasta brezposelnosti. Menili pa smo, da bi morda ob sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in gospodarskimi družbami na Koroškem pripravili kakšen skupen zanimiv projekt, saj je med Korošci v Ljubljani kar precej intelektualnega potenciala na raznih področjih dejavnosti. Nekaj misli o tem smo nakazali ob prvi lični publikaciji z naslovom Koroška v znamenju časa. Toda na žalost se iz tega ni porodilo kaj otipljivega, čeprav obstaja morda upanje, da podobne zamisli v kakšnih novih okoliščinah oživijo. Ko smo ob neki priložnosti povprašali Korošce v Ljubljani, ali bi bili pripravljeni investirati svoje prihranke v domišljene projekte na Koroškem, smo dobili kar nekaj pozitivnih odgovorov. Omenjena socialno–ekonomska kriza, ki je prihrumela tudi na Koroško, se je na nek način dotaknila tudi nas. Saj smo vedeli, da brez materialne pomoči

železarjev in knapov in tudi drugih delavcev Mežiške doline najbrž ravenske gimnazije ne bi bilo in mnogi izmed nas ne bi mogli pridobiti gimnazijske in tudi ne univerzitetne izobrazbe.

Prežihova ustanova se je v prvi vrsti obrnila k mladim Koroščem in jim ponudila razpis štipendij. Poleg tega si je v svojem ustanovitvenem aktu naložila tudi skrb za ohranjanje koroške kulturne in naravne dediščine ter umetniškega izročila pisatelja Prežihovega Voranca. Štipendije je ponudila v prvi vrsti tistim mladim Koroščem, ki živijo v socialnih stiskah in kažejo dobre študijske sposobnosti. Tako je ustanova po ustanovitvi leta 1996 razpisala prve štipendije in njen tretji štipendist — ob dveh štipendistkah, ki sta študij že končali na ljubljanski univerzi, je letos končal šolanje na mariborski univerzi. Poleg štipendiranja je ustanova nudila še občasno pomoč študentom, med drugim tudi študentu glasbe na Dunaju.

Na področju kulturnih dejavnosti je finančno pomagala pri obnovi in revitalizaciji Prežihove bajte v Kotljah, pri Založbi Karantanija v Ljubljani je založila pisateljevo pripoved Čez goro k očetu in lani izdala bibliofilsko edicijo pisateljeve črtice Solzice. Prežihovo pripoved Čez goro k očetu je ustanova namenila 10. obletnici pohoda Koroščev in pohodnikov iz drugih krajev Slovenije, ki so se pred božično nočjo udeležili pohoda čez Koprivno do Železne Kaple. Ta tradicionalni pohod je spomin na romanje pisateljeve žene s hčerkama na božični večer izpred sedemdesetih let, ko so skrivoma v mrzli in zasneženi božični noči premagovale koprivške gore do Železne Kaple, da bi se mogle srečati z očetom v Celovcu.

Ustanova je gmotno podprla tudi vrsto drugih kulturnih dejavnosti. Med njimi likovno kolonijo koroških slikarjev ob 50. obletnici pisateljeve smrti, srečanje osnovnih šol, ki nosijo ime pisatelja, revijo Koroški fužinar in še kaj bi lahko našteli. Med zelo uspešne projekte nedvomno sodi omenjena bibliofilska izdaja pisateljeve črtice Solzice, s čimer je ustanova obeležila lansko 110. obletnico pisateljevega rojstva.

Donacije, ki jih je ustanova dobila za svojo dejavnost, so pretežno zbrane v Ljubljani in nekaterih drugih krajih v Sloveniji. Nekaj denarne podpore ustanovi nudi tudi Občina Ravne na Koroškem, malo Mežica, nekaj je tudi obresti na vezana finančna sredstva ustanoviteljev. Vsa dejavnost ustanove je prostovoljna. Vendar je za njeno nadaljnje uspešno delovanje potrebno pridobiti tako v upravo kakor za opravljanje tajniških poslov nove sodelavce, da bi lahko uspešno nadaljevali njeno delo. Mislim, da bi Korošci, ki delujemo v Klubu Koroščev Ljubljana in Prežihovi ustanovi v Ljubljani, morali združiti svoje sile za zbiranje denarja za štipendiranje nadarjenih mladih Koroščev, ki jim gmotne razmere zaradi brezposelnosti staršev in drugih razlogov zapirajo pot do univerzitetnega študija. Nekoč po vojni, ko se je ravenska gimnazija vselila v Thurnov grad na Ravnah, smo na steni ob vhodu brali napis: „Iz rodu samorastnikov bodo postali inženirji, zdravniki, profesorji …“ Nekaterim novodobnim nadarjenim samorastnikom pa grozi, da se jim ta obetavna napoved ne bo uresničila. Lepo je, da se vsako leto zberemo na „elitnem plesu“ in na koroškem večeru v Ljubljani, si ob tej priliki zavežemo metuljčke in pokramljamo o tem in onem, nemara tudi o Koroški. A morali bi nameniti več prizadevanja za dejanja, ki bi mladim Koroščem, ki jim družbene razmere niso prijazne, pomagali udejanjiti lepa pričakovanja na poti v življenje.

Naše carstvo vejko je

Klub koroških študentov je 11. januarja 1974 na svojem tardicionalnem srečevališču Rožniku pripravil brucovanje. Ker je zapis eden redkih ohranjenih, ga objavljamo — tudi v spodbudo, da bi še kdo pobrskal po svojih predalih. Nastajal je večinoma v sobi 614 šestega bloka v študentskem naselju v Rožni dolini, kjer sva „cimrovala“ z Jankom Mikicem, glavnim avtorjem scenarija. Seveda pa je pri branju treba upoštevati, da pisalni stroj pač ni imel ustreznih črk za nekatere glasove, še posebej polglasnikov.

Milan Vogel

V dvorano pride VAHTAR in naznani začetek seje TOZD—a našega carstva.

Vahtar predstavi osebe.

Po vrsti pridejo v dvorano DVORNI PEGLAJTAR oziroma MAJER ZA TREPARIJE GR DRŽAT, ki igra na harmoniko. Za njim pridejo ZELENI CAR, PRLEŽNA in ŠEF ZA KOLOBOCIJE TRAJBAT, potem pa še za njimi DVORNI KUNDI in FAJMOŠTER.

Nazadnje pridejo GRUMPI KUNŠTNOSTI NAŠEGA CARSTVA!

Ko pridejo k mizi, vsi skupaj zapojejo himno:

Naše carstvo vejko je,
slavno no omogčno.
Naš Zeleni car je lep,
Prležna pa še gurša.
Naši udi lepi so,
ude pa še gurše,
naj živijo vejko let,
carstvo naj slavijo.

Z leve proti desni: Milan Švajger, Janko Mikic, Gusti Lajmiš, Milan Vogel, Prileżna Nevenka Radušnik, Zeleni car Drago Kompan in Vlado Pori.

Nato se usedejo in pijejo.

Kundi: *Ja, zdaj smo pa što!*

Fajmošter: Ke što?

Kundi: No, što!

Fajmošter: Ka bomo pa devali?

Kundi: Da be kaj devali?

Fajmošter: Ja, neki pa že mrmo devat! Če smo že što, bomo pa že neki devale.

Kundi: Se tk ne spvača začet, bo tk štroma zminkavo.

Fajmošter: O, bo že Buh pošlu kako pohlevno točo!

Car: Ka šimfata čez naše carstvo, ko veta k'k slavno no mogočno je, kar se vide že na naši zauberni prležni.

Prležna: Le hvalte se, bote že vidle, ko bojo šli zadnji tankkeslne nafte, pol se bo pa vse hodvo k men gret.

Grumpi: O, da le testi keslni ostanejo, ko UNION gr piše!

Kundi: Zdaj smo pa čisto auzglajzali. Mrmo pa ja zdaj začet, ko je še svetvo.

Fajmošter: Ka pa če be kr vi, presvetve car začele, svoje vejkobart prehvalene štrule ofnale no naše glide požegnale no mavo potroštale!

Zeleni car: Spoštovani knoflekarje, prehvalene ponovce, vejko vredni udi no ude našega pohvalenega carstva, zdaj ušete gr odmašte pa naše lepo nacamane beside poslušite.

Mi, premogočni no tavžentbart prehvaleni Zeleni car, kirega mate po dovgem cajto spet mivost pred sobo vedet, vam vun rihtamo, da smo še zmirm zdravi, fejst, vejkobarti nafajhtani pa od Marna na vladanje prneseni, vejkobarte od naše nakrenčlane prležne pocartlane, tk da je včase že vladane trpevo pa tk naprej — pa da smo pravzaprav zmerom bolj fejst no zaki, tk da je našo carstvo tk fejst vun videt kkr naša sama povalana prležna.

Ploskanje!

Naše carstvo je že tk al tk tk močno, da ga nima smisla več hvalet. Veda ga šimfat tod ni treba, da ne bi duo mislo, da je majn mogočno, kekr je v resnici, zatuo ga bomo še naprej hvalele, da bojo drugi mislili, da je še bolj mogočno. Ne vimo, da be duo kda naše carstvo šimfu, zato se na šetem mesto vsiem našem zapitem udom, kieri so po gostilnah naše jeme lopo vun troble pa svoje krofe fajhtale, no vsem našem premučkanem udem, kire so vejko za doro jeme našega carstva pretrpele no vejko noči prebedele, prav lepo zahvalemo za vse vejko vriedne treparije, ki so jih za našo slavo na tron položle.

Ploskanje!

Naše najtabulši udi so v težkeh ureh carju zmerom na pomoč prskočle pa ga kake hude suše obvarvali, najtabulše ude pa so mo tudi zmirm v cartl hodle no ga troštale, saj naša prležna je tudi dujste skoz dava, ko je mrva vse sorte afne guncat pa naše ude troštat, kadr je kaka jihna srota svoje trupvo kakmo Bosanco zapisava. Vse sorte hudo je bvo, pač pa nkol tk, da bi duo na svoj suh krof pozabo. O, so ble tud take, ko so mislili, da bojo kr v aneh šesteh leteh svoje šule fertik naredli no so kr natre v bukvah tičali pa si včise ferderbvali (taki so čudno sramoto našmo carstvo devali), pol jih je pa kr naambrt zgrivavo no so še pravi cajt k pameti prešli, pa so začeli vse sorte treparije trajbat, tk da našmo carstvo niso več špota devale. Pa tk zaki so gratali, da so našo glorijo tk davč okovo raztrobli, da smo si mrli car ano medaljo okovo šinka obesit, da be v celi tk vejki slavi ne ble presrotaste videt. Vsi tisti bojo od našega carja zmirm

kaj za svoj krof dubli. Vsi tisti, kieri so do kraja trmasti no zabiknjeni ostali, so ble pa že tk al tk dojst poštrafani, ko so jo mrli vun z našega carstva pokurit pa dons po aneh avbetnih tozdih svoje zmišane možgane martrat.

Da ne bi duo šou po jehne vegvaste no zarašene poti, bodi vsim glidam našega carstva dons gr postavleno no vunta dano, da mrjo pr vsaki prložnosti carjevo jeme lopo štelat no njeh Prležno pohvalet, zravno pa vse teste lumparije špilat, kiere so carju po voli, da bomo vohko še dolgo tk lopo avžvali, kakr smo do zdaj, da bi vsi pamet na pravem kraju nucali, tk da si bomo, ko bo leto ukuli, vohko spet ano metaljo gr obesli no ga še naprej tk uspešno žgali.

Ploskanje!

Fajmošter: Ja, saj jaz prajim, k'k lepo so glidi no glide zašribane v nevemkejkobarti skravžlanih možganih našga prelubiga carja. Sam Boh jim pomagi! Oni že vahko hvalijo, ko ne vejo vsega. Ko bi teste zvedli, kar jez pr spuvedi zvem, se b' pa za svojo z glorijo nafilano gvavo primle no skop padli.

Kundi: Pa če jim še Prležna ta svoje pove, be jih pa tk kr božji žvak trofo. Ane, Prležna? Le odpri svoje vejkobart pocukrane no dov polizane žnable!

Prležna: Ko be pa moj precartlani car vedli, k'k je što nobart ena gova no pijana uda po terasi sedmiga bloka skakava no šrajava, da ma največjo v naselju.

Car: Coto za kšir brisat!

Fajmošter: Jes som že dojsti očenašo zžebru, pa som vam trobo no v buče zabiju, da pit ni greh. Pa se vse premavo pije!

Grumpi: Ka premavo pije? Da se še vejko vejko premavo pije!

Fajmošter: Zatu naj bojo vejkobar pohvaleni naš zeleni car, ko so nam z rajže po Primorskem vohko za muštr, k'k se vun z šist tavžnt litrskih sodu po šlavho vino vun vači no dostojno žvampa.

Kundi: Pa glih taj je peglajtar cu prešo pa take žajne štrule pokazu, da je Carju tk smišno naprej prešvo, tk da jim je par mevter vina vun ušvo pa meni po gvanto popacavo, tk da še žefa ni nesva fleko vun. Da se ne bi več keda taka škoda devava, mrjo vse udi taj, ko presvetvi car pijejo, kejker se najbolj da, lepe frise devat!

Fajmošter: Pa še an svetu nauk so ob ti prložnosti von vrgli: da je taj, ko se pije, treba mavo dihat, pa fejst vlečt! Zato dans le pite, samo ahtite, da navta spet dve dečve prešle, ko se jima

Milica no Marica reče, pa komo zastojn spane no broštik zrihtale.

Kundi: Moje dovgoletno mozganje no kravžlane možganov je pokazavo, da so glidi našega slavnega carstva sami dori in dauč naukuvo tabolši jodlarji no pevci. To se je tod pokazavo, ko so pevski zbor skop zmuštrali, pa je an gurš pev ko tadrug. Vižda se niso mole uštimat, pa se vse ukup postli pa Vahom za par šluko vina svoje krofe stegvali no čudne štime spušali.

Fajmošter: Pa še ana čudno žavostna reč se je u vanskem leto zgodva. Saj še vsi merkate, ko smo gr na testem hribro kongres meli, pa je vse tk vun prešvo, da so naš prelube car tk žavostni gratale, da so kr rastet erale. Prležni se pa tod pozna, da je car niso dojste muštrali.

Vahtar: Ja presvetli car, letos se nam spet neki takega prpravla. Što je neki zelenga, ko be rado v naše carstvo prešvo, pa ne vem, ka je.

Car: Ka je testo? Ke je?

Vahtar: Štam u koto se je testa usranija skop stvačva. Še sam se voha, tk smrdi.

Prležna: Prelube car, meni se pa ne zdi tk nagravžna. Štk od davč je še kr lepo videt. Ka pa če be jih Vahtarjo dovolle sam prgnat. Neki je še prav nucnih.

Car: Po našem strokovnem kunštvanju no po mive prprošnji naše povalane prležne, smo presvetli car sklenle tsto vne pred svoje milostlive očise postajt. Vahtar, prženi kak muštr no muštro!

Vahtar prižene bruca in brucko: *Što je bvo, pa ni buhvika!*

Za kazen ponavljata: *„Naj živijo stare bajte!“*

Nato druga brucka ponavlja: *Jaz sem brucka!*

Sledijo vprašanja:

„Kaj študiraš… „

Nato Vahtar prižene dva bruca, ki morata v skleci pojesti zagrebške.

„Poglejte jih, koma pridejo u Lublano, pa so že tk požrešne!“

Naslednja brucka se mora usesti na flašo in s prekrižanimi nogami z rokami napisati na papir Živelo carstvo!

Naslednji bruc se mora s čelom dotakniti vode v lavorju, ko kleči na opeki.

Bruc in stara bajta tekmujeta v pitju iz flaše z dudo (stara bajta ima večjo luknjo v cuc.

Tri brucke se priklanjajo na vse strani (globoko in v mini krilih). Nato morajo zapeti pesem: Jaz sem mala roža.

Nato Majer in Šef za kolobocijo pokažeta, kako se poje in zapojeta svojo pesem o brucih.

Car: A, što pa ni kaj (čudno jamra).

Vahtar: Vaša gnada, kaj boljšega pe res ni bvo. Nisem našo.

Car: Takih pa ne mormo sprejet v naše slavno no ugledno carstvo. Neč ferštanta, geštelt be že še biv, pa ni zadojst.

Prležna: Oh, tavžnt barti ljubljeni no ljubeznivi caru, saj je pa geštelt tud vejko vredn, naj spomenejo, kako vejko vesele majo s kakem zaubernim no fajno poobvanim truplom.

Tu se zapis besedila konča. Seveda pa je „testa usranija“ postala del našega carstva in v marsičem tudi pomagala širiti njegovo slavo.

Bruca jesta zagrebške s krožnika.

Foto: Renata Picej

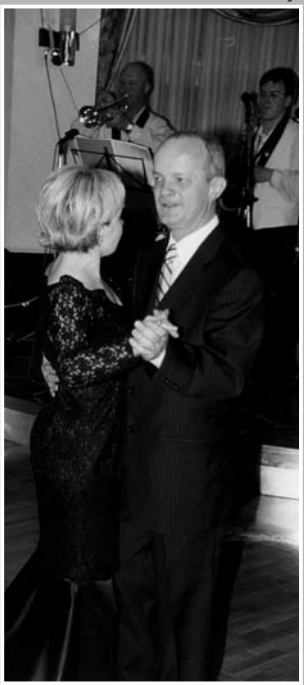

Dosedanji člani organov Kluba Koroščev Ljubljana

Predsednika smo doslej imeli dva: Staneta Virtiča, sedanjega častnega predsednika, in od leta 1998 Janka Araha.

Na prvem občnem zboru kluba 2. decembra 1993 so bili v upravni odbor izvoljeni: Marjeta Čas, Drago Čeh, Štefan Fajmut, Rudi Geršak, Miroslav Kert, Dean Kordež, Marjan Kroflič, Drago Lukanc, Vlado Mostner, Franc Razdevšek, Janez Škrubej, Marjan Špegel, Stane Virtič in Drago Vobovnik. V nadzorni odbor pa: Danilo Bukovec, Neva Janko in Milan Vogel.

Po občnem zboru 16. decembra 1995 so upravni odbor sestavljali: Janko Arah, Janez Borec, Drago Čeh, Štefan Fajmut, Rudi Geršak, Ivek Krpač, Štefan Lasnik, Vlado Lukanc, Anton Mravljak, Renata Picej, Marjan Špegel in Stane Virtič. Nadzorni odbor Neva Janko, Vlado Mostnar in Milan Vogel, disciplinsko sodišče pa Bernarda Lasan, Dare Stojan in Drago Vobovnik. Enajstega januarja 1996 so bile na sestanku upravnega odbora naloge takole razdeljene: predsednik Stane Virtič, podpredsednika Vlado Lukanc in Janko Arah, tajnik Štefan Lasnik, blagajnik Drago Čeh, predsednik nadzornega odbora Milan Vogel in predsednik disciplinskega sodišča Drago Vobovnik. Vsa ta leta je bila skrbna zapisnikarica Marina Potočnik.

Po občnem zboru 5. februarja 1998 je bilo vodstvo kluba videti takole: Stane Virtič častni predsednik kuba, v upravni odbor pa so bili izvoljeni: Janko Arah, Miloš Čas, Štefan Fajmut, Neva Janko, Ivek Krpač, Štefan Lasnik, Tomo Levovnik, Anita Nečimer, Renata Picej, Milan Vogel in Bojana Dobovišek Žvan. Predsednik nadzornega odbora je bil Vlado Mostnar, člana Nada Mager in Drago Kompan, namestnika pa Janez Borec in Meta Geršak. Predsednik disciplinske komisije je bil Drago Vobovnik, članici pa Urška Potočnik in Lojzka Virtič. Nekaj dni pozneje, 12. februarja, so bili na seji upravnega odbora za predsednika izvoljeni Janko Arah, podpredsednika Štefan Lasnik, za tajnico Anita Nečimer, za blagajničarko pa Neva Janko. Na isti seji so bile ustanovljene sekcije: planinsko je vodil Peter Štiglic, športno Tomo Levovnik in avanturistično Renata Picej.

V letu 2000 je bilo vodstvo takšno: predsednik Janko Arah, podpredsednik Štefan Lasnik, blagajničarka Neva Janko, člani pa: Janez Kožuh, Štefan Fajmut, Ivek Krpač, Renato Golob, Bernarda Lasan, Renata Picej, Milan Vogel in Bojana Žvan. Predsednik nadzornega odbora je bil Vlado Mostnar, člana Drago Kompan in Nada Petrovič — Mager, nadomestna člana pa Meta Geršak in Janez Borec. Disciplinski komisiji je predsedoval Drago Vobovnik, članici sta bili Urška Potočnik Štruc in Lojzka Virtič, zapisnikarica pa Marina Potočnik.

V letu 2001 v vodstvu ni bilo sprememb, maja 2002 pa je bilo izbrano tako vodstvo, kot je še danes: predsednik Janko Arah, podpredsednika Bernarda Lasan in Štefan Lasnik, blagajničarka Neva Janko, člani pa Štefan Fajmut, Renato Golob, Janez Kožuh, Štefka Kučan, Jaro Medl, Nada Petrovič — Mager, Renata Picej in Milan Vogel. Predsednik nadzornega odbora je ostal Vlado Mostnar, člani pa Ivek Krpač, Margareta Geršak in Drago Kompan. Disciplinsko komisijo še naprej vodi Drago Vobovnik, članici pa sta Pavla Pirtovšek Dihpol in Marta Kos Marko.

Kaj je dobro vedeti
Klub Koroščev Ljubljana
Večna pot 11, 1111 Ljubljana
Telefon 01/256 17 23
Faks: 01/256 17 24
www.klubkoroscevljubljana.si
e-mail: kklj@klubkoroscevljubljana.si
transakcijski račun: 05100-8010444952
davčna številka: 25729306
letna članarina je 3.000 SIT

Bilten Kluba Koroščev
Glavni urednik:
Janko Arah
Uredniški odbor:
Janko Arah
Renata Picej
Drago Vobovnik
Milan Vogel (odgovorni urednik)

Naklada 700 izvodov
Oblikovanje: Ta2To
Tiskarna: Tiskarna Kolenc

KLUB KOROŠCEV LJUBLJANA